

Štališče Jugoslovanske kmetijske zveze. — Cena 38 Din za celo leto. — s inokomativno 60 Din. — Posredniška štampiljka 1 Din. — V inseratnem delu vsaka drobna risbica ali nje prostor 10 Din. — Izhaja vsake srede ob 6 zjutraj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu „Domoljuba“, narodna-reklamno-rekla. in inserati pa Upravištvu „Domoljuba“ v Ljubljani, Kaplarjeva ulica št. 6.

Kaj je povedala nedelja.

Preteklo nedeljo se je vršilo po Sloveniji nešteto shodov. Vse stranke si prizadevajo, da svojim kandidatom utarijo čim širšo pot v deželni zbor. Posebno pozornost so vzbujali shodi Slovenske ljudske stranke, te stare, toda najmodernejše, najnaprednejše ter nezlomljive in značajne zagovornice slovenskega naroda. Vsi njeni shodi so bili — s par izjemami — neverjetno dobro obiskani, boljše kot pred zadnjimi volitvami v narodno skupščino.

Takale nedelja je zelo zajemljiva. Veliko pove.

In pretekla nedelja nam še posebno veliko pove. Poslušajmo jo!

* * *

S čemer Slovenska ljudska stranka na vsakogar — tudi na nasprotnika — napravlja neizpodbiten vtis, je to, da dosledno, brezobzirno in z solčno jasnostjo vztraja pri svojih načelih. V teh letih, ko so vse druge stranke spreminjale svoje programe, premenjavale svoje firme, se ponujale za vsako ceno velesrbski centralistični kliki ter ji nudile za protiuslugo Slovenijo ter vso njeno davčno moč — v teh letih je ostala SLS kakor skala sredi spreminjajočega še valovja: mi pa ostanemo, kar smo bili. Slovenci smo ter ostanemo, hočemo lastno gospodarstvo, hočemo enakopravnost, hočemo pravice, ki so nam bile uropane, zahtevamo avtonomijo.

In ko so padali po njej, po SLS, velesrbski centralisti, ko so ji pljuvali v obraz domači slovenski izdajalci ter jo grdili in

obrekovali na najvišjih mestih, ko so jo obmetavali z vsemi psovskami, ko so se ji zopet drugi prilizovali, ter ji obetali vse mogoče, če kot edina slovenska stranka še, ki se ne ukloni pred centralističnim zlatim teletom, proda slovensko dušo za ministrski stolec in zlato, ki se ga drži, tedaj je ostala SLS mirna in mrzla kot kamen: Slovenci smo in to ostanemo, hočemo lastno gospodarstvo, hočemo enakopravnost, hočemo pravice. Blata se ne bojimo, pa naj se meče od nas od koder hoče, prilizljenih besedi ne sprejemamo — pomagamo pa radi tudi v vladi, toda od svojega slovenskega programa ne prodamo niti pičice na i.

Vidite, to je, kar dela na Slovenijo in na celo državo vtis, ki se ga tudi nasprotniki ne morejo otresti. Skala stoji tu sredi valovja, skala, na kateri stoji zidana slovenska stavba. Ne moreš drugače, kot da jo vidiš in priznaš, da stoji, ko se vse drugo premika in spreminja okrog.

Ljudstvo podzavestno čuti: tu se primi, edino tu stoji še trdno, drugače te odnese, kot je odneslo vse drugo.

IZ DANAŠNJE ŠTEVILKE.

Izredno veliki volivni shodi SLS.

Poštna tatvina 80.000 Din v Ljubljani. Tat je priznal svoje dejanje.

Požigalci na Gorenjskem še vedno ne dajo miru.

Do 31. januarja je treba vložiti dohodninske napovedi.

Kam z našimi prihranki?

Današnji številki so priložene Novice v slikah s slikami nosilcev kandidatnih list SLS.

Pa še nekaj nam je povedala pretekla nedelja.

Deželni zbori pridejo. Žerjavovska in pucljevska centralistična politika jim je sicer precej pristrigla peruti, da se niti primerjati ne morejo starim deželnim zborom, ki so imeli pravice delati postave, toda nekaj bi se vendarle dalo narediti.

Kdo pa bo delal?

Ali Žerjavovci? Šest let so bili v belgrajski vladi, in kaj so naredili? Pogledj naše ceste, naše šole, bolnice, naše kmetijstvo, našo industrijo, pogledj naše preluknjane žepe in davčne eksekutorje pred našimi hlevi, boš pa videl, kaj Žerjavovci znajo. In pogledj Slavensko banko z ogromnimi požrtimi milijoni ter žerjavovske mestne hranilnice s 100 milijoni kron vlog v Slavenski banki.

Sedaj vidiš, kako bodo Žerjavovci gospodarili.

Ali naj gospodarijo samostojneži? Dve leti so v seljački vladi in Slovenija plačuje vsako leto večje davke. Podpore bodo delili svojim pristašem iz skupnega denarja — to je vsa modrost pucljevskega gospodarstva. Kaj pa imajo sicer radičevci, ki so

PRVA

je naša skrinjca.
Le v Kamniškem
okraju in v mestu
Maribor je
DRUGA,
v mestu Ljubljani
pa tretja.

imeli dve leti v rokah kmetijska ministrstvo, pokazati za kmeta? Povejte vendar! Ali so odpravili biriške bobne? Ali so znižali davke?

Kdo naj torej gospodari? Ali ne SLS, kateri v Belgradu njeni najhujši nasprotniki priznavajo, da je edina stranka, ki ima izdelan gospodarski program.

Ali ne SLS, ki je svoj čas v kranjskem deželnem zboru pokazala, kaj zna in more, če ima prosto pot.

Ljudstvo vse to ve in čuti. In pretekla nedelja nam spričuje to, da ljudstvo to res ve.

* * *

In še to-le je povedala pretekla nedelja:

Deželni zbor pomeni novo svežo fronto v boju za avtonomijo. Poslanci SLS v Belgradu dobijo v deželnem zboru svežega in močnega zaveznika. Ali pa naj bodo to žerjavovci, ki so zagrizeni nasprotniki avtonomije in hujši centralisti kot velesrbska žlahta? Ali naj tvorijo to fronto radičevci, ki so avtonomijo in republiko in federacijo prodali ter se zapisali z dušo in telesom Radičevemu centralizmu?

Ali naj tvorijo to slovensko fronto velesrbski žerjavovci, ki sovražijo slovenstvo, ali radičevci, ki so pod hrvatsko komando?

Taka fronta bi streljala v hrbet slovenskim poslancem v Belgradu, kadar bi se borili za avtonomijo in slovenstvo.

To ljudstvo ve. In zato so bili shodi SLS preteklo nedeljo tako veličastni.

* * *

To nam je povedala nedelja. Premislite.

Papirnate granate iz nasprotnih front.

Iz »Kmet. lista«, 1. Zgodovinska resnica je, da je volitve v oblastno skupščino razpisala radikalno-radičevska vlada. — Dobro! Vendar vemo vsi in tudi vi še niste zanikali, da je bil g. Radič proti razpisu in, da se je končno, kot vedno, s svojimi ministri udal — pritisku radikalne večine. V tem oziru so vaše zasluge ničeve. — 2. Stranka sama ne dela nič, pač pa delajo člani stranke. — Vsaka dobra stranka je kakor armada, ki ima generale in prostake. Toda gotovo je, da general brez prostakov ničesar ne zmore. Zmaga armade ali stranke, je zmaga, čast in zasluga vseh njenih članov, od najvišjega do najnižjega. To velja tudi za SLS, o kateri pravite, da nima nobenih zaslug za ljudstvo, temveč le neke osebe, ki so bile takrat slučajno še njeni člani. Poedina oseba malo pomeni, stranka in njen program — vse. Menimo, da tudi pri samostojnejih deluje, odločuje in zmaguje stranka, to je pristaši v celoti. 3. »Krinko dol.« — Glasilo slovenskih radičevcev smo v zadnjem »Domoljubu« postavili vprašanje na trditev, da je »Slovenska kmetijska stranka sedaj krščanska«, naj nam pojasnijo, kako si razlagajo krščanski program v praksi, ker je znano, da je bil pod njihovim ministrom odpravljen verouk na kmetijskih šolih. Mesto stvarnega odgovora

nam podaja »Kmetijski list« pod gornjim naslovom celo kolobojico brez glave in nog ter se sklicuje na naše poslance, časopise in druge može, češ, da tudi ti rabijo večkrat izraz »krščanski« in ne »rimskokatoliški«. Gospodje ne pojdite se no igrati »slepe miši«. Krščanski hoče biti tudi dr. Žerjev s svojim programom, a vendar naše ljudstvo in tudi vi veste, kakšno je samostojno demokratsko krščanstvo. Če pa poslanec ali časopis, stoječ na katoliški podlagi, govori ali piše o »krščanskem nauku« ali o »kršč. življenju«, smo tudi takoj na jasnem. Kadar pa »Kmetijski list« ropoče o »krščanskem programu«, tisti list, ki napada škofa in ki priporoča »Vdovo Rošlanko« in »Grudo«, ki je že tudi pisala, da človeška duša ni neumrjoča, nismo na jasnem, in gotovo je naša dolžnost, da vprašamo, vaša dolžnost pa, da se ne izmikate in jasno odgovorite na stavljeno vprašanje. Vaši »strukeljčki« nam le zato niso všeč, ker preveč diše po pečici — katoliškega liberalizma, ki ga Cerkev obsoja. — Menda tudi ne boste imeli korajže utajiti, kaj in kako je govoril Vaš prvi voditelj Radič o veri, o Cerkvi, o papežu, škofih, duhovnikih?

»Uspehi in uspehi, naši uspehi.« vpije zadnji »Kmetijski list« in jih našteva na dveh straneh. Nič ne rečemo, razne kmetijske šole so lepa in potrebna stvar. Toda v današnjih dneh, ko kmet ječi pod težo davkov, ko svoje pridelke daje pol zastoni, svoje potrebščine pa plačuje po isti ceni, kot pred leti, ko je imela živina še kaj cene, v tek težkih časih potrebuje naš kmet drugačne pomoči, kot mu je dalo Puceljevo državno gospodarstvo. Kaj pa ima ogromna večina slovenskih kmetov in tudi Puceljvih volilcev od par soldov podpore gotovim samostojnim zadrugam, kaj pomagajo vse šole, če pa bo moral, ako bo državno gospodarstvo tudi v bodoče tako kot doslej, grunt za gruntom na boben. Obljubljali ste znižanje davkov, znižanje armade, obljubljali vse, kar je kdo hotel. A kaj se je zgodilo? Vse je ostalo pri starem, le davek se je povišal. Leta 1920 je bilo v državi pobranih 5 milijard davkov, odkar pa so vladali demokratje, radikalni in radičevci s Puceljem, pa je zrastel proračun na trinajst milijard. V zadnjem letu, ko so vladali tudi samostojni, je le Slovenija, samo na neposrednih davkih plačala 426 milijonov več kot prejšnje leto. To je resnica, pa izgovarjajte se, kakor hočete! O teh »uspehih radičevske gospodarske politike naj govore g. Pucelj in njegovi priganjači na shodih, potem bodo tudi najbolj zagrizeni samostojnež na jasnem, da je posebno z gospodarskega stališča nujno potrebno, da slovenski kmet s tako stranko, pa naj jo hvali kdorkoli, nima prav nobenega opravka.

Zadnja »Domovina« od samega obupa nad propadom, ki čaka samostojne demokrate pri oblastnih volitvah, napada duhovnike, prižnice in spovednice v dopisih iz sledečih okrajev: Gornji Logatec, Gorenja vas v Zoljanski dolini, Oselica nad Škofjo Loko, Jarše, Sv. Križ-Rogaška Slatina in Velesovo. Kar naprej z zabavljanjem, ljudstvo vas pozna, zato pa le pripravite svojo trdo grešno kožo za 23. januar, kajti kro-

glice slovenskega ljudstva vas bodo ta dan teple prav po notah!

Nedeljsko »Jutro« zopet poizkuša dokazati, da so sedanje samouprave boljše, kot bi bila avtonomija. Brezplodno delo! Gotovo je namreč, da bi nam centralistični Belgrad, če bi bilo to res, raje dal avtonomijo kot samoupravo. Da pa sedanje samouprave resnično niso dosti prida, nam dokazuje tudi volilni proglas Davidovičevih demokratov, ki se glasi med drugim: »Niti v občini, niti v oblasti danes ni prave, dejanske in popolne samouprave. Sedanji zakoni vsebujejo samo neko občo osnovo in površen načrt, ki bi ga bilo treba šele izdelati. Šele švicarske samouprave, ki bi v stanu, da zadovole razne narodne potrebe, s katerimi bi bila zajamčena tudi materijalna sredstva, ki bi se svobodno razvijale, bi pomenile velik korak naprej k ureditvi naših notranjih razmer in k konsolidaciji države. Take samouprave zahtevamo. — Torej ne samo mi, tudi davidovičevci, kot svobodomiselnih, a vendar poštena srbska stranka, ki bo v nedaljni bodočnosti najbrže vodila stranko srbskega naroda, zahteva v imenu dobre ureditve države široke samouprave, kar pomeni — izpremembo ustave. Naša misel torej zmaguje tudi med srbskim narodom, zato pa bomo šli pod zastavo Slovenske ljudske stranke ceselo in korajžno na oblastne in vse druge volitve, ker dan naše popolne zmage ni več daleč.

Laži nasprotnikov o zapravljeni avtonomiji.

O zapravljeni avtonomiji gonijo naši radičevci in demokratje skupncisto pesem. Pravijo, da je SLS zapravila slovensko avtonomijo še predno so oni glasovali za centralizem. Našli so se v tej stvari ravno pravi bratci: »Domovina« in »Kmetijski list«. Oba je rodilo sovraštvo proti slovenskemu ljudstvu in proti krščanstvu, ni čuda, da sta se tudi v tej laži našla skupaj. Bratci se nikoli ne pozabijo.

Naš odgovor naj bo kratek: Vsak ve, da smo imeli do prevrata v Ljubljani deželni odbor, ki pa ni imel pravic kake vlade. Po prevratu je prišla h Kranjski še Štajerska. Namesto samo kranjskega deželnega odbora se je osnovala pokrajinska vlada za vso Slovenijo. Ta vlada je imela več pravic kot pa prejšnji deželni odbor. Če je s to vlado prenehal prejšnji deželni odbor, je Slovenija le pridobila na pravicah. Bilo pa so v tej vladi vse stranke. Tudi demokratska stranka. In g. Pucelj je bil vendar še leta 1919 podpredsednik demokratske stranke. Takrat ni odprl ust. Sedaj, ko meni, da so ljudje vse pozabili, nenkrat začno njegovi agitatorji lagati.

Natanko je bilo dogovorjeno 1. dec. 1918 ob zedinjenju Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno državo, da ostane do nove ustave ta pokrajinska vlada. Tudi pri tem zedinjenju so bili zraven Puceljevi tovariši, pa je bilo takrat vsem prav.

Nekatere belgrajske vlade so kršile pravice pokrajinskih vlad in odstavljale poverjenike v Ljubljani po svoji milji volji.

V nedeljo 23. t. m. vsi na volišče!

Toda doslej še niso povedali bivši samostojnejši nobenega dejstva, iz katerega bi bilo razvidno, da je kaj takega delala naša stranka. Vprašajte jih povsod, naj povedo določeno, kaj je dr. Korošec storil proti pravicam pokrajinskih vlad. In če ne vedo nič povedati, jim povejte, da nesramno lažejo. Če pa si kaj izmislijo, takoj poročajte našemu tajništvu, da takim gobezdačem zapremo lažnjiva usta za vselej. Prosimo, vprašajte jih pred pričami, da nehajo begati ljudi.

Prišla je na to ustavotvorna skupščina. Naša stranka takrat ni imela večine na Slovenskem. Vsi demokratje in vsi takozvani samostojnejši (ki niso nikoli bili samostojni, ampak Žerjavov privesek) pa so glasovali za centralizem. Takrat je bil konec pokrajinske vlade, ki je bila naslednica deželnega zbora in odbora. Kdor trdi kaj drugega, govori ali iz neumnosti ali pa laže sebi in drugim.

Premoženje bivše dežele Kranjske je danes brez pravega gospodarja. Upravlja ga belgrajska vlada in zraven seveda zapravlja. Tega bo konec, ko pridejo skupaj nove oblastne skupščine. Vsa imovina dežele Kranjske pripade takrat novi oblastni samoupravi.

Kdo je kriv silnih davkov?

Dandanes živimo v državi, kjer ljudstvo izvoli poslance. Ti potem izglasujejo proračun za vso državo. Natanko določijo, za kaj bo šel denar in kje se bo dobil. Večina določuje pri tem glasovanju. Vsi davki, ki se danes pobirajo, so bili od večine izglasovani. In kdo je v vladni večini? Danes so radičevci in radikali. Ti so krivi sedanjih davkov. V tej vladni večini je tudi g. Pucelj. Kdo je bil poprej? Poprej so bili žerjavovci in radikali. Takrat so ti glasovali za vse davke. In SLS? Odkar je bila sprejeta nesrečna centralistična ustava, ni bila naša stranka nikoli v vladi, kadar se je glasovalo za nov proračun. Za nobenega sedanjih davkov ni glasoval noben poslanec SLS. Vsak torej ve, kdo je kriv sedanjih neznosnih davkov — radičevci in demokratje. Tem je treba pri volitvah 23. jan. temeljito izprašati vest.

Pa še nekaj! Pod demokratskimi, radikalnimi in radičevskimi vladami so rastle davki od leta do leta. Leta 1920 je bilo proračunjeno, da se plača 5000 milijonov davkov, danes pa se jih plača v vsej državi 13.000 milijonov. In ti ljudje, ki so tako gospodarili, si še upajo z maslom na glavi pred ljudi. Predrznost nasilnežev je bila vedno tako velika kot njih poštenost. Obe pa imata kratko življenje. Volitve v oblastne skupščine bodo dokazale, kako je tem predrznežem med našim narodom odzvonilo.

Centralizem ali avtonomija.

Mi kmetski volivci (in nas je največ) se pravzaprav ne menimo toliko za centralizem ali avtonomijo kot za državopolitično vprašanje, nam je glavno: napredek

našega kmetovanja in izboljšanja naših življenjskih odnošajev. Če bi to prej dosegli s centralizmom, bi bili tudi za centralizem. Tako pa nas izkušnja predvojnih in sedanjih dni uči, da moramo biti za avtonomijo, ker vendar na svoji lastni koži čutimo, kako je bilo preje in kako nam je sedaj kljub ujedinjenju in takozvani enakopravnosti! Ves denar gre v Belgrad, a od tam ne pride nič nazaj. Za najvažnejše stvari se ne more najti denarja. Kam vendar izginja? Belgrad raste, se razvija in bogati, oni pa, ki smo od Belgrada oddaljeni — propadamo. Propadamo ne samo Slovenci, ampak ravno tako tudi Hrvati in Srbi. Centralizem je dober pač samo za centralo, vsi drugi smo tepeni in če hočejo žerjavovci avtonomijo slikati za separatizem, pa naj jo. Potem smo separatisti vsi v državi, samo Belgrajčani niso in pa žerjavovci seveda tudi ne!

Jasno je, da bi bil tudi Žerjav avtonomist — če ne bi še vedno v njih stranki veljalo bedasto geslo: boj proti klerikalizmu. Kako naj bo avtonomist, ko vidi, da je vse ljudstvo le za SLS, katere politiko edino odobruje. V avtonomiji se Žerjav ne more uveljaviti, ne more nič postati, tako pa se kot centralist včasih vendarle v Belgradu dokoplje do kakega ministrskega stolca. Ko bi Žerjavova stranka bila tako močna kot je SLS in bi mogla imeti v avtonomiji tako večino kot SLS, tedaj bi žerjavovci bili brezpogojno za avtonomijo, četudi je magari ljudstvo ne bi hotelo.

Tudi pozitivno vemo, da je bilo vedstvo Samostojne kmetijske stranke za avtonomijo in se njenim previdnejšim pristašem o centralizmu niti govoriti ni smelo. A generali so stvar obrnili. Nadejali so se, da bodo združeni z Zemljoradniki predstavljali večje število poslancev v parlamentu kakor pa SLS in da bo tako lažje vedno zlezal kdo od njih v vlado in zato so zavrgli interese svojih slovenskih volivcev, ter se zakadili v centralistično smer ter glasovali za centralistično ustavo, zaradi česar so proticentralistični Zemljoradniki takrat Samostojneže hrupno zapodili iz svojega kluba. No danes je že precej vseeno ali so pucljevci in Žerjavovci za avtonomijo ali ne, kajti 23. januarja bodo pomeđeni ker mi bomo vsi volili SLS!

Jaz bom kar doma ostal.

»Jaz bom pa kar doma ostal, ne bom šel nič volit. Saj tako vse skup nič ne pomagala«

— Res, bratec, od hudirja si kunšten. Kaj misliš, da bo pa potem kaj boljše, če boš doma za pečko sedel, molčal in krivil hrbet, da bodo še bolj udrihali po tebi, zraven pa še mislili, da imajo prav, ker nič ne rešiš, nič ne ganeš, samo zakolneš včasih in jih naprej držiš.

Kaj misliš, da nam bo samostojnost slovenskega naroda padla v naročje kot zrela hruška, kaj misliš, da si odo dali

dosedanji centralistični izzemalci Slovenije iztrgati to zlato jamo iz rok samo na naš kremžavi zapečarski mili pogled?

Prijatelj, zelo se motiš. Irski so se stoletja in stoletja borili za samostojnost svojega naroda, neprestano so pošiljali svoje zastopnike v London, pa še drugačne reči so počenjali, da so angleški gospodi venomer v ušesa trobili, kakšne krivice morajo trpeti. Skozi vsa stoletja bi lahko rekli: saj tako vse skup nič ne pomaga — pa je vendarle pomagalo. Ne čez noč, pa tudi ne čez 10 let, — a danes pa imajo vendarle svojo svobodo in samostojnost, o kakršni se nam niti sanje ne. Ko pa bi doma za pečko sedeli in svojo komodnost odevali v besede: saj tako vse skup nič ne pomaga, bi danes o Irski ter o nje samostojnosti ne bilo ne duha sluha.

Pa sedi spomladi na solčno klopico pred hišo, podpri glavo z dlanjo, zadremliji ter si misli: Kaj bom hodil sejat in orat, saj bo tako vse toča pobila in voda odnesla, saj tako vse skup nič ne pomaga. Boš videl, koliko časa boš sedel na lastni klopici.

Pomaga, pomaga, pa prav zelo pomaga.

Ob vsakih volitvah cela Slovenija zaturi (oprostite mi besedo) kot zvezan lev v zverinjaku: Krivica se nam godi, vnebovpijoča krivica, Gospodarji smo v svoji hiši, a vendar gospodarijo drugi. In kako gospodarijo!

In ta glas se sliši po celi državi ter odmeva od Soče do Vardarja.

Kaj mislite, da tak glas ostane čisto brez odmeva?

Sele osem let se bijemo za avtonomijo, in vendar, kako v celi državi resno razpravljajo o tem, kako srbska stranka bodočnosti, to je Davidovičeva stranka, danes glasno in slovesno izjavlja, da se mora dati našim pokrajinam zelo velika samostojnost. Zakaj prihajajo tam doli na jugu do teh misli?

Prav zato in samo zato, ker Slovenija neprestano kliče, naj je prikladno ali neprikladno, naj je prijetno ali neprijetno, da brezpogojno zahtevamo avtonomijo, zato, ker so Slovenci ob vsakih volitvah šli na volišče, nataknilni na usta največje trobente, ki je segala doli do Belgrada ter vsi kot en mož mogočno zatrobili: Sami hočemo biti gospodarji na svoji zemlji, krivice nam delate. Vrnite nam, kar je našega, mi ne odnehamo.

In v Belgradu so jih začela ušesa boleti, posebno ker morajo danzadnem poslušati še drugo muziko, ki jo jim gode nesposobni in korupni centralizem.

Kamniški okraj ima pri volitvah dne 23. januarja t. l. drugo (2.) skrinjico. Prosimo vse somišljenike naše stranke, naj na to drug drugega opozarjajo, da se ne bo nihče zmotil. Povsod drugod na deželi je skrinjica SLS prva.

Kdor hoče danes kaj doseči se mora truditi, boriti in vztrajati. To velja na njivi, to velja v levu, to velja v tovarni, to velja tudi v politiki.

Tako je in ni drugače.

Zato pa, če si strahopetec, potem ostani doma. Toda, ko ti potem kožo strojijo, bodi tiho. Zakaj sam jim prav deješ, ko ob volitvah doma ostajaš.

• • •

Pa so še druge reči, bratec, da je treba vzeti kroglijco v roke ter jo spustiti v pravo skrinjico.

Deželni zbor dobimo. Seveda ne takega s tolikimi pravicami kot smo jih imeli včasih, ko še nismo poznali »narodnega ujedinjenja«. Toda nekaj je vendar. Marsikatera se bo lahko rekla z večjim uspehom kot dosedaj. Zlasti pri gospodarstvu, ki sta ga pri nas kot v celi državi žerjavovski in pucljevski centralizem vrgla v propad.

Sedaj pa se vprašaj: ali naj gospodarijo v deželnem zboru žerjavovci, ki so napravili svoj čas Glavno posojilnico, ki so na debelo goljufali pri Agromerkurju ter ga spavili na boben, ki so danes napravili pri Slavenski banki naravnost ogromne milijone in milijone slovenskega denarja in tako celo vrsto ljudi naredili nesrečnih. Ali hočeš, da gospodarijo v deželnem zboru s tvojim denarjem tisti liberalci, ki so imeli v rokah Ljubljansko posojilnico, kjer so vložniki izgubili vse, do zadnje pare vse? Ali liberalci, ki so gospodarili v Jugoslovanski zavarovalni hranilnici in kjer je tudi veliko vprašanje, če bodo vložniki sploh kaj dobili.

Ali hočeš, da ti gospodarijo v deželnem zboru žerjavovci, oz. po domače liberalci, ki so se svoj čas v bivšem kranjskem želnem zboru zvezali z Nemci, da niso mogli kmetje, delavci in obrtniki do besede, kakor se danes vežejo z velesrbi, da zopet slovenski kmet, delavec, obrtnik more do besede.

Ali boš pustil, da gospodarijo v deželnem zboru slovenski radičevci, ki so svoj čas za žerjavovski denar glasovali za centralizem, danes pa so se prodali hrvatskemu Radiču?

Če ti je res vseeno, da magari tudi cigan gospodarji s tvojim imetjem, potem ostani doma za pečko in dremliji!

O volilnem metežu.

p Korajžo izgublajo demokratje in radičevci. Vsak dan bolj vidijo, da so zaigrali za zmeraj. Pucljeva stranka stoji razgaljena pred ljudstvom. Ničesar nima pokazati kot glasovanje za centralizem. Demokratje pa kažejo svojo Slavensko banko in z njeno polomijo svoje velike gospodorske zmožnosti. Radi bi zato odvrnili od volitev tudi naše somišljenike. Njih agitatorji govore vse mogoče, da bi vlili ljudem malodušnosti. Eni vpiljejo: Saj oblastne skupščine ne bodo nič delale. Takim pokažite, kaj je delal deželni zbor pred vojno. Drugi tožijo: Saj nič ne pomaga, če gremo volit. Takim povejte, da nič ne pomaga, ampak škodujejo, kdor napak voli. Ko bi novem-

Samo kdor vztraja, ta zmaga. Zato 23. t. m. vsi do zadnjega na volišče!

bra meseca leta 1920. vsi prav volili, pa bi danes ne imeli centralizma. Slabe volitve so ga nam dale. Kdor hoče, da bo na svetu prav, naj prav voli. Danes je samo ta pot, da si zboljšamo razmere. Kdor se odreka svojim pravicam, če so tudi majhne, jih ni vreden. — Vse žerjavovske in radičevske agitatorje, ki širijo nalašč med volivce malodušnost, vržite čez prag.

p Kako so demokratje pozabljivi?

»Domovina« piše, da je večina ljudstva v državi voila radikale in radičevce ter klerikalce. Zato pravi, da demokratje niso odgovorni za to, kar se sedaj godi. Kaj mislite gospodje demokratje, da je na Slovenskem kak tolikšen tepec, da bi pozabil, kako je pri zadnjih volitvah 8. februarja 1925 g. Žerjav brusil pete za Narodni blok, kjer so sedeli skupaj radikali in samostojni demokratje. Za koga se je takrat bila po Slovenskem Orjuna, če ne tudi za radikale. Narodni blok radikalov in samostojnih demokratov je kriv današnjih razmer. Skupaj ste izvolili sedanjo nedelavno večino. Če so radikali potem vrgli iz vlade Pribičeviča in Žerjava, je samo znamenje, da je bil Narodni blok, za katerega je g. Žerjav agitiral, nekaj nespametnega, kot je vsa njegova politika.

p Savo jim zanira. Knjižica, ki jo je izdalo tainštvo SLS, jemlje splošno našim ubogim radičevcem. Dva članka so ji posvetili v zadnjem Kmetiskem listu, toda vsa jeza ne more ovreči nobene trditve, ki so zapisane v tej knjižici. Kaj bi hodili okoli kakor mačka okoli vrele kaše? Gospodje radičevci, pridite z dokazi, da je kaka trditev v tej knjižici neresnična. Pri nas je navada, da se dokazuje, ne pa da se vpilje in kriči.

p Od 27. marea 1925, ko je gospod Radič pred Pašičem molil kesanje, to se pravi ko je zatajil republiko in hrvatsko samostojnost, je preteklo že skoro dve leti. Zakaj so se gospodje radičevci do danes bali volitev v oblastne skupščine? In od 18. julija 1925 so celo v vladi! — Mi vemo, da so se jih zato bali, ker bodo pri volitvah 23. januarja zvedeli, da so s svojo spremeniljivo politiko vse zafurali celo svojo stranko. Nekaterim gospodem je zato hudo, pa ne moremo pomagati. Vsak se boji svoje smrti, kako se je ne bi gospoda okoli Radiča?

p Saj tudi laž ne bo pomagala! Kadar je pravemu liberalcu hudo, se zlaže. Da si dela korajžo jo »Kmetiski list« takole pogrunta: »V »Uradnih listih« leta 1918., 1919. in 1920. kar mrgoli raznih centrali-

Varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela »Union«.
Obrestovanje najugodnejše.
Posojila proti vknjižbi na posestva, proti poroštvu i. t. d.

stičnih naredb, ki so jih podpisovali današnji voditelji SLS. — Namesto, da gospodje tako mogočno pišejo, naj bi raje povedali eno tako uredbo. Mi smo zelo radovedni. In naše kmetско ljudstvo ne more iskati teh stvari v Uradnih listih. Le odkrito gospodje, laž ima tako kratke noge. Ne bo segla do 23. januarja.

p Strašno, strašno! »Kmetiski list« piše, da so člani SLS pregnali iz domovine tiste, ki delali pred vojno za Kranjsko deželo. Naštevava gospode Pegana, Zajca, Bartola, Pibra, ki jih vendar vidimo zdrave in zadovoljne med nami ter gospoda Šušteršiča in Lampeta, ki sta umrla. Ali bi bili gospodje okoli »Kmetiskega lista« toliko prijazni, da bi povedali, kdo in kdaj je katerega teh gospodov pregnal iz domovine. Dokler ne poveste in ne dokažete, so vaše besede čisto navadna laž, ki jo lahko verjamejo tisti, ki bero samo »Kmetiski list« in teh je malo. Le korajžo g. radičevci in z imeni na dan.

p Gotovi člani stranke so delali. »Kmetiski list« hoče dokazati, da pred vojno ni delala stranka SLS, ampak gotovi njeni člani. Čisto lepo. Toda, kdo jih je postavil na ta mesta, če ne stranka. Eno pa vemo mi: Stranka, ki je nosila ime: samostojna kmetijska stranka, je glasovala za centralizem 23. junija 1921. Glasovala je stranka in vsi njeni poslanci brez izjeme. Če bi bili takrat vsaj gotovi člani te stranke bili pametni, pa bi danes naš kmet ne trpel, kakor trpi, toda vsi so napravili ta strašni greh na slovenskem narodu.

p Radičeva torba. Slovenski radičevci bi radi prali svojo nedelavnost in svoje neuspehe, zato ponatiskujejo, kaj so dobili v Radičevi torbi. Vsak naš kmet ve, da je v tem času, odkar je slovensko radičevstvo skrilo svojo samostojnost v hrvatsko torbo Slovenija plačala v enem letu 423 milijonov davkov več kot poprej. In radičevska torba je poskrbela, da tudi prihodnje leto plača Hrvat manj davka kot prej, Slovenec pa ravno toliko. To je žalostna resnica in take torbe bi bilo menda tudi beračev sram.

p Kmetijsko šolo na Grmu hočejo uničiti. Proračun kmetijstva, ki ga je predložil g. Pucelj pred Božičem — predno je pobral šila in kopita — je znižan za 18 milijonov dinarjev. Pri tem znižanju je zlasti zadeta grmska kmetijska šola. Učitelje na tej šoli hočejo znižati za polovico in črtati visoke svote za vzdrževanje kmetijskih fantov, ki se uče na tej šoli. To se je zgodilo pod ministrom slovenskega ministra g. Ivana Puclja. Pa še vpilje »Kmetiski list«, kaj je Pucelj storil za kmetijsko šolo. To ga vprašajte povsod, zakaj jnam uničuje predlog proračuna našo staro kmetijsko šolo?

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 11

Poročila s fronte.

ŠT. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

(Kako so padale debrote iz Radičevske torbe.)

V št. 52. »Domoljub« se je v dopis vrnila pomota. Pravilno bi se morala glasila takole: »Pri nas v Št. Jerneju imamo 90% občinske dcklade na zemljišča, dočim imajo v eni sosednjih občin, kjer ima večino SLS samo 50% dcklado.« Ker ima naša občina lepe dohodke od sejmjišča in so tudi druge pristojbine znatno zvišane, se nam čudno zdi, za kaj se toliko denarja porabi. Da je pijača za časa volitev in pa razni letaki desli stala, vemo dobro. In takrat so radičevci — samostojnih ni več, jih je Radič vzel pod svojo kapo — občubovali znižanje davkov, sedaj se pa sliši še o povišanju. — Kako se postopa pri razdelitvi posipanja pota, bo treba še govoriti. Kako slaba je pot v Pristavico, bi bilo tudi dobro, da bi si jo enkrat g. župan ogledal, posebno sedaj, ko se sneg taja. — 7 pristašem Radičeve stranke je po posredovanju g. Valeča dobilo od Pucelja podporo po 500 dinarjev za napravo gnojničnih jam. Iz Orehovške občine ni nihče dobil, čeprav je tam skoro polovico članov kmetijske združnice. Ali ne plačujejo tudi člani Kmetijske združnice iz Orebovice davka, da so bili tako prezrti? In ali živinorejska druga, ki je za povzdigno živinoreje tako nujno potrebna, ni vredna podpore? Kako se ravnate po vašem geslu: »Eog in pravica«? Pa se motite! Radič ne bo komandiral Sloveniji! Saj celo vaši pristaši, gospodje radičevci, govore, da je Vaša stranka za nič, pa da njim to neze. Dovolj slabo znamočet Somišljeniki SLS! Če hočemo, da bo kmet res na svoji zemlji svoj gospod, pojdemo dne 23. januarja vsi volit v 1. skrinjico — Slovensko ljudsko stranko, ki dela res za korist člega naroda, ne pa za par nameznikov.

SROMLJE PRI BREZICAH.

(Pridiga o izgubljenem sinu.)

Na praznik svetih treh kraljev je SLS priredila tukaj svoj volivni shod, ki je bil mnogobrojno obiskan. Poleg g. kandidata Podvinskega je govoril rajhenburški gosp. župnik neprenehoma dve uri in pol o kmetijsko-gospodarskih vprašanjih. Nekaj je bilo tudi samostojnežev navzočih, ki so skušali ugovarjati, pa so bili vsi njihovi ugovori tako pobiti, da so prišli samostojneži komaj do sape in morali priznati, da ima Slovenska ljudska stranka prav. Konečno je rajhenburški g. župnik pozival samostojneže, naj spoznajo svoje grehe, se lepo pokorijo ter se kot zgrevani zgubljeni sinovi povrnejo k stari Slovenski ljudski stranki, ki bo imela prvo skrinjico. Samostojni so bili do solz ginjeni.

LEŠE.

V nedeljo, dne 2. t. m., dopoldne je imel ob obilni udeležbi lepo uspeli volivni shod nosilec liste SLS g. Jakob Jan. Z navdušeno besedo je pojasnoval pomen in važnost oblastnih skupščin in polagal na srce, naj gredo vsi volivci 23. januarja na volišče ter glasujejo za listo SLS, ki je

edino prava zastopnica kmečkih in delavskih interesov. Govoril je iz srca vsem, tudi nasprotnikom, ki jih je bilo nekaj navzočih, ampak so g. kandidatu, ki bo mož na mestu, z nami vred pritrjevali.

BOHINJSKA BELA.

(Radičevski shod.)

Na Bohinjski Beli se je vršil v nedeljo popoldne ob petih v gostilni pri »Friduc« shod SKS pod predsedstvom cerkvenega pevca somišljenika SLS. Predsednik se je lepo zahvalil pevcem za petje lepih gorenjskih narodnih pesmi ter je podelil besedo g. Ažmanu, ki je svojemu omizju pet oseb predstavil kandidata Vidica iz Lesec, ki je nam priporočal sirarno, škoda, da ni g. govornik sirarno priporočil g. ministru Pucelju ki je vsem sirarnam na Gorenjskem naklonil podpoe, Bohinjsko Belo pa popolnoma pozabil. Ni na pozabila Puceljeva vlada od naših somišljenikov pobrali neznesnih davkov. G. G. kandidat ni nobenega programa razvil. Razven gg. Ažmana in Vidica so bili vsi navzoči s shodom prav zadovoljni. Bohinjska Bela ostane zvesta SLS in bo volila vrlega moža Marolta iz Podhoma, ki ima res prav razum in srce za kmeta in delavca.

ŠT. PETER PRI NOVEM MESTU.

(Shod brez poslušalcev.)

Pri nas smo imeli zadnji čas kar tri volivne shode; eden je bil zares, druga dva bolj za »špase«. Veličasten je bil shod Slovenske ljudske stranke, ki ga je imel na dan sv. Treh kraljev dr. Česnik v našem Katoliškem domu. Pred polno dvorano poslušalcev je jasno očrtal programe treh glavnih strank, ki za 23. t. m. vabijo volivce pred svojo skrinjico. Enodušno so vsi navzoči se izrekli za kandidata dr. Česnika in njegovo stranko. Dan volitev pa bo pokazal, da je prva skrinjica — to je skrinjica SLS — pritegnila nase kroglice mladane vseh volivcev, za druge pa, da so ostali le kaki posamezni paberki. — Bolj za »špase« je bil shod Žerjavove stranke v nedeljo po novem letu. Govoril je profesor Blagajne iz Ljubljane, na ogled pa se je zborovalec postavil naš domačin gosp. Jarc iz Zagreba, kot kandidat Žerjavove stranke. Udeležencev ni bilo veliko, in še ti povečini pristaši naše stranke, ki so si hoteli od bližje ogledati kandidata Jarca in slišati njegov programatični govor. Žal se je g. Jarc zadržal zelo rezerviranega; ogledati se je pač dal kot kandidat, ni pa hotel govoriti kot tak. Konec shoda je bil ta, da je eden iz lastnih vrst Žerjavovemu ljubljanskemu govorniku zabrusil v obraz: »Že do sedaj jih je s to stranko volilo pri nas le malo, za naprej jih bo pa še manj ali nič, če boste imeli take kandidate, kakor je g. Jarc.« — Še bolj za »špase« pa je bil shod Puceljeve ali bolje rečeno Radičeve stranke. Ko je na sv. Treh kraljev dan po končani dopoldanski službi božji vrvelo ljudstvo iz cerkve, se je čul javni razglas: »Danes popoldne po končanih litanijah bo v tej in tej gostilni shod Samostojne kmetijske stranke.« Toda čujte in strmite! Prišla je ura 3 popoldne, prišla sta dva »Puceljevca« gg. Globevnik in Bu-

kovic, da bi navdušeno govorila mnogoštevilno zbranemu občinstvu, toda strmite in čujte še enkrat: na shod je ni bilo žive duše. Poparjena sta ga izpila cno mero, nejevoljno plačala in sramežljivo odšla...

RAKA.

(Žerjavovci in radičevci v laseh.)

Pri nas smo tako srečni, da imamo v svoji bližini v vasi Ardre kandidata iz Žerjavove demokratske stranke. Alojzij Šrihar mu je ime. Poprej je bil pristaš Samostojne kmetijske stranke. To je bilo takrat, ko so žerjavovci ustanavljali Samostojno kmetijsko stranko, da bi unčili našo SLS. Ker se jim to ni posrečilo, so se med seboj Puceljevi in Žerjavovi pristaši skregali in Lože se je vrnil nazaj k očetu. Koliko ta moč pomeni, vemo vsi, vedo pa zlasti tisti, ki so imeli opraviti s senuško občinsko potjo. Štiri leta jo prelagajo, pa je še vsa v blatu, edino do njegove biše je malo lepša.

Pri nas do zadnjega časa ni bilo posebnega zanimanja za bližajoče se volitve. Ob novem letu pa so se prikazali razni plakati, ki so naznanjali Puceljev shod. Nas ti plakati niso veliko brigali, ker vemo, da je g. Pucelj že davnaj odpravil svoj posel. Zelo pa so vztemirili ti lepaki demokrate. Poslali so v Ljubljano po nekega Rapeta, da bi z njegovo pomočjo Pucelju shod razbili. To se jim je tudi posrečilo. Precej naših ljudi se je šlo zabavat, ko so se nekdanji prijatelji zmerjali med seboj in si povedali drug drugemu, kako pokvarjeni sta Žerjavova in Puceljeva stranka. Nobeden ni mogel svojih grehov zakriti. Vsak, kdor je bil navzoč, je čisto jasno videl, da s temi nepoštenimi strankami ne more skupaj noben volivec, ki da še količkaj na svoje dobro ime. Pucelj je dovolj razgalil delovanje demokratov okoli Slovenske banke, tako, da vsak ve danes, odkod se je vzdrževala Orjuna, odkod denar za zastojnsko časopisje, za plačane Žerjavove agitatorje itd. 177 milijonov Din slovenskega denarja je v tej banki, ki danes stoji pred konkurzom. Gospodarili so s tem denarjem demokrate, pristaši Žerjavove stranke. Rape pa je ravnatko jasno povedal, kako skrbi Radičeva stranka, h kateri se je Pucelj pridružil, za kmete. S par podporami je mislil g. minister Pucelj, da bo prikril, koliko je škodovalo radičevstvo vsemu kmetškemu stanu na Slovenskem. Kdor bi volil z Žerjavovo ali Puceljevo stranko, tak pljuje v svojo lastno skleco.

V nedeljo, 9. t. m. je bil pri nas krasno obiskan shod Slovenske ljudske stranke. Govorila sta poslanec Sušnik in kandidat naše liste dr. Milavec. Shod se je izvršil mirno, tako, da je vsak vedel, kako velikanski razloček je med pošteno našo stranko in med kričavi in razbijači žerjavovskih in radičevskih vrst. Raka bo 23. januarja celotno v taboru Slovenske ljudske stranke. Poskrbeli bomo, da pride na volišče brez izjeme vsak volivec in voli v prvo skrinjico.

Ia. Amerika

se imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trkratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10

Kdor ne gre 23. volit, podpira centralizem in centralistično uničevanje Slovenije.

ZIRI

(Sijajen računar.)

Sijajen računar je radičevski govornik, ki je imel pri nas shod na sv. Treh kraljev dan. Trdil je, da so se pod radičevsko vlado znižali davki. Glejte, glejte! In vendar smo v Sloveniji za lansko leto plačali 426 milijonov davkov več kot prejšnje leto ni nobeno leto še ni bilo toliko bobnov. Tudi vemo, da je znanši proračun toliko, kot še nikdar prej. — Dalje je govornik govoril o velikih podporah, ki jih je dobila Slovenija pod radičevskim ministrom. Kaj Slovenija! Dobili so jo nekateri samostojni pristaši (vsaj: tudi ne, ker niso vsi pravoverni). Slovenija pa je le višje davke plačevala. Koliko stotin milijonov pa so samostojneji napravili Sloveniji, ko so glasovali za centralizem, je spod pozabili povedati.

IG.

(Shod in »Domovina«.)

V nedeljo 16. januarja bo po prvi naši zjutraj šel Slovenske ljudske stranke v Katoliškem domu. Na shodu bo sta govorila g. poslanec Smodej in naš kandidat g. Jože Perme, župan in posestnik iz Ponove vasi. Ker so te volitve za oblastno skupščino v Ljubljani zelo važne za nas Slovence, zato vabimo vse volivce na ta shod, da se ga prav gotovo udeležijo. Tudi »Domovina« ni pozabila na nas izlance. Ze pred Božičem je začela prihajati v veliki množini kar zastoni. Božična jela v veliki pobožni in verna. Seštevila je bila zelo pobožna in verna. Seveda ima ta pobožnost pri nas zelo slabo vredno, slabo vrednost! in da ne bo imela »Domovina« nepotrebnih skrbi, koliko narčnikov da bo dobila na izlanskem, ji že sedaj povemo: precej manj kot lani.

ZAGRADEC OB KRKI

(Pod hrvatsko komando ne gremo!)

Na Sv. Treh kraljev dan so imeli pri nas shod SLS. Celotni nismo dobili za shod navadnih prostorov, se je vendar shod prav lepo izvršil. Pravijo, da se neki mož zelo boji, da ne bi bil izvoljen. Zaprti čola seveda ne bo pomagala, ampak je nekaterim očel odprla. Može volivci danes natanko vedo, koga naj volijo. Pod hrvatsko komando ne gremo več, paj naj kdo še tako pritiska in vabi. Radičevci in njih skrb za kmeta preveč poznamo: Vemo pa tudi, da so volitve tajne. Počastil nas je za te volitve tudi g. Pucelj. Poskušal nam je dokazati, da se na farovže bolj razume kot na ministromanje. Menda je za to tako hitro nehal biti poljedelski minister. Ker bomo 23. januarja volili poslance v oblastno skupščino ne pa farovžev, bo njegova skrinjica v Zagradcu precej prazna. Pamekten in razsoden mož ne bo volil nobeden s Puceljem. Posebno pa bomo poskrbeli, da ta dan prav noben naš somišljenik ne ostane doma. Naša skrinjica je prva. Opo arjamo, da volijo na zagraškem volišču samo volivci iz občine Zagradec.

VELENOVO

V nedeljo dne 16. januarja ob 8 popoldne bo shod SLS v prostorih g. Gašperčina (pri Godejman) na Trati. Govorilo bo več govornikov. Somišljeniki vsi na shod. K.Z.

IZ OBČINE RAKKE

(Koga bomo volili?)

Blizajo se volitve v oblastno skupščino. Te volitve morajo pokazati, da hočemo biti Slovenci gospodarji na svoji zemlji. Vsi čutite težko breme belgrajskega centralizma, zato je vaša dolžnost, da pri volitvah volite stranko, ki se edina poteguje za korist Slovenije in katera je ta stranka? Slovenska ljudska stranka je vsikdar branila koristi Slovenije. Ali niste brali kako je dr. Korosec ob zadnji krizi junaško nastopal in ni odstopil niti za ped od svojega programa in raje ni šel v vlado. Ali so tako storili Pucelj in njegovi tovarši. Kaj imate od vlade, v kateri je bil Pucelj minister? Proračun 13 milijard, nove davke in prav nobene koristi. Kaj pa Zerjavovci? Ta stranka je najhujša sovražnica Slovenije. Še te trohice pravic, ki ste jih imeli, vam je znosila v Belgrad. Premislite pa tudi, koliko bodo pomagali vaši glasovi, če jih oddaste samostojni demokratični stranki ali pa samostojneju? Ti vaši glasovi bodo proč vrženi, ker nobena teh strank ne bo dobila količnika. Ako hočete volite pametno, volite Slov. ljudsko stranko, katere kandidat in nosilec za oblastno skupščino je dr. Marko Natlečen, mož, ki je zmožen in delaven. Drugi kandidat je Oblak, župan iz Lestca, mož čigar pridnost poznate. V nedeljo dne 16. januarja ob pol 7 se vam v Ljudskem domu na Rakelnih predstavi vaš kandidat, zato pridite vsi na shod.

GORJE PRI BLEDU

(Malo odgovora Kmetijskemu listu.)

Saj se ne pripravimo radi, pa »Kmet. list« nas je s svojim poročilom o zgodovinsko važnem Sv. Štefanu 1926 pripravil do tega, da se oglasimo. Bomo videli, ali je bil sv. Štefan zgodovinsko važen. Videlo se bo tudi, kako je poročilo o našem shodu neverodostojno in kako se »Kmet. list«, ki take potvare resnice priobčuje, nič ne sme verjeti.

Poročilo pravi, da se je čez 300 mož skozi 3 ure zadržalo mirno. — Bilo pa je takole: Može so bili res mirni, dokler je govoril g. Jan, ki je res stvarno govoril. Ko pa je drugi govornik, socialist Bregant iz Zasipa začel kvasariti, je pa mnogo pametnih mož odšlo, češ, da teh stvari ne gredo poslušati niti staršev. Fant pa je začel s klevetami zoper SLS — teh klevet na ponovni poziv ni mogel dokazati — ampak se jih je iz lažnivih socialističnih listov na pamet nagulil. Tedaj pa so naši pristaši začeli z ostrimi protesti — in samostojneji zvezani z Zerjavovci in socialisti — vseh strupaj je bilo morda kakih 30 — so zagnali hrup, da bi se bil »Dome« podrl, ako ne bi bil tako solidno zidan. Da je pa

Tičar (Bregant) lažno naprej govoril, niso dosegli naši nasprotniki, ampak je pripustila lojalnost naših pristašev, ki so bili že zadržani v velikanski večini, tako, da je lažno vse nasprotnike znosili iz dvorane, če bi bili pretepaškega rodu. To je razlog, vi pa lažne naprej, saj znate!

Mimogrede bomo pripomnili, da za Bregantom ni govoril g. Ažman, katere prvi Kmet. list, ampak pristaš SLS je v skor krajnih besedah med drugim opisal tudi Puceljevo politiko, kako gre temu je za strankarstvo, kako strankarskih koristi išče tudi, ko bednemu gorenjskemu ljudstvu da par grošev podpor za nekakarne zato pa morajo vsi ostali puščati toliko večje davke.

G. Ažman iz Hraša in toben navočni Puceljevec ni mogel odredi besed — jim je pač preveč. Ažmanov govor ni trajal pol ure, kakor kaže »Kmetijski list«, vse, kar je vedel povedati, je povedal v 10 minutah. In mu po govoru nihče ni ugovarjal — saj mu ni bilo treba, ker so mu naši pristaši trditve sprejele pohajali. Če pa je gosp. Jan rekel na SKS Hlevičara, je imel čisto prav, kajti to je stranka, ustanovljena od Zerjavca, da bi se oslabil SLS. Danes nima huj dosti več pristašev, kot je bilo pred neko podoželi starih liberalcev — ti pa naj čitajo šli, kamor spadajo — k Zerjavovcem, in naj si ne nadevajo krivice kmetijske stranke.

Da je kmetijska stranka le krivica svobodomeštev in tem ljudem ni na delo, prič odgovor g. Ažmana iz Hraša na vprašanje, zakaj ni kandidat, da se morali za nosilca liste vrati obrtnika g. Vidica iz Lestca. Ta odgovor se je glasil, da g. Ažman ne kandidira, ker si ne upa nič doseči v oblastnih odborih in da za tako stvar ne da svojega imena (g. Vidic pa, ki je vohar spoštovan župan v Lescab in po sestri — kakor ga je imenoval g. Ažman — naj ga pa da). Ta odgovor je poraz za samostojneju! Vprašamo g. Ažmana, zakaj hodi po shodih? Zakaj se toliko čene za volitve? Zakaj bo v Bohinj in na Bled prišel agitirati menda sam g. Pucelj? Zakaj vse to, ako se v oblastnem zboru ne da nič doseči? Iz njegovih lastnih ust vzamemo dokaz — ne za delo, ne za ljudske koristi — za strankarske koristi gre našim kmetijem. Sv. Štefan je bil zgodovinskega pomena, samostojneju smo spoznali, da nimajo srca za nas, da se jim budi le naših kroglice — mi na poznamo stranko, ki je in bo za nas delala in ta je Slovenska ljudska stranka in tej zupamo.

KOČEVSKIM SLOVENCEM

Mnog je med kočevskimi Nemci naseljenih Slovencev. Vse te opozarjamo na sledečo: Kočevski Nemci so postavili svoje kandidate za volitve v oblastno skupščino. Te pravice jim ne odrekamo. Toda naša slovenska skrinjica je prva. Vsi glasovi kočevskih Nemcev morajo brez izjame za listo Slovenske ljudske stranke. Nositelj naše liste je g. doktor Anton Štebina. Kočevski Slovenci bodite torej pozorni, da gredo vsi glasovi v neko prvo skrinjico. Opozarite pa na to tudi drugo, ki morda tega še ne vedo, 23. januarja vsi do zadnjega moža na volišču.

NOVICAR

VELIKA POŠTNA TATVINA.

4. t. m. pozno popoldan (že v temi) je poštni avto v Ljubljani pobiral pošto pri podružničnih poštah uradih. Pri poštnem uradu na Zaloški cesti je sprejel avto spremljajoči poštar denarno vrečo z 80.000 Din. Ko pa je zvečer na glavni pošti vse prevzeto blago oddajal, je s strahom opazil, da vreča z 80.000 Din manjka. Dasi jo je šel nazaj iskat, vendar je ni našel. Policija je takoj odredila obširne aretacije ter stvar začela hitro in odločno preiskovati. Sum je kmalu padel na šoferja Ivana Mandlja, ki so ga aretirali šele drugi dan. Mož je v začetku odločno tajil, začel pa se je tako zapletati v razna mala protislovja, da je končno moral priznati. Denar je oddal svojemu očetu na Selu, odtoder pa ga je odnesla žena aretirane Mandlja svoji materi na Glince. Vse so aretirali razen žene, ki ima en mesec starega otroka.

d Požigalec še vedno na delu. Od Sv. Križa nad Jesenicami nam poročajo: Požigalska tolpa noče nehati s svojim ostudnim delom. Pri nas zaenkrat še hvala Bogu ni imela sreče. 23. decembra bi bil nekako ob 6 zjutraj zažgal lump g. župniku, točno na njegov rojstni dan, skedenj, da ga ni v zadnjem trenutku zapazila Ivana Razingar, ko je šla živino opravljat. Stal je za skedenj in je imel že pripravljene žveplenke, ki so mu tudi padle iz rok, ko je zbežal. V jutru po sv. Treh kraljih je bil, spet ob 6 zjutraj, že zažgal pri Adamiču. Neizmerena škoda bi bila neizogibna, da se ni sosed Markelj vrgel v goreč ogenj in ga, ker se še ni bil razpasel, z lastnim telesom pogasil. Falot je seveda med tem ušel. Že trikrat smo mu bili na sledu in vselej se mu je posrečilo ubežati. Kaj bi pa bilo z njim, če bi ga bili dobili razjarjeni ljudje v roke, tega ne more nihče vedeti. Morate si predstavljati razburjene ljudi, ki morajo stražiti vse noči. Trudnim od dnevnega dela jim krade lump še nočni počitek.

d Hudobna požigalska roka na Gorenjskem ne počiva. Z Jesenic nam poročajo: Na vsak način bo res, kakor je izrekel domnevo »Slovenec« v soboto, namreč da je požigalec v tukajšnjem okolišju domačin, kateremu so razmere dobro znane. V noči od petka na soboto je zopet gorelo na Hrušici nad Jesenicami. Ob pol ene ponoči so priče železniške lokomotive piskati in kmalu nato se je oglasila tudi tovarniška sirena, ki je seveda vse Jesenice spravila pokonci. Vse je drlo v smeri proti Hrušici, odkoder se je svetlikalo. Toda žarenje je kmalu ponehalo, iz česar je bilo sklepati, da je ogenj pogašen. Vedelo se je na to, da je nekdo zažgal skladnico drva in butar ali kakor tukaj pravimo: baškov. Ogenj so pogasili bližnji sosedje železničarji.

d Dražji tobak. Ampak Slovenijo pa znajo naslukati v Belgradu, kjer le morejo. Od novega leta se je podražil tobak za žvečenje in viržinke. Ker skoro ves tobak za žvečenje s prav neznatnimi izjemami po-

rabi Slovenija, bo le-ta plačala na leto skoro 4 milijone Din več kot dosedaj. Tako bomo samo za te vrste tobak izdali letos v Sloveniji blizu 19 milijonov Din. Ali ni škoda tega denarja za te grde in zdravju škodljive čike?

d Pašić je že dobil svojo ulico v Belgradu.

d Dostojna proslava. Ob proglasitvi Trbovelj v trg je ondodni občinski svet namesto dragih proslav daroval občinskim revežem in starovpokojevcem 25.000 Din, en milijon dinarjev pa se je določil za zidanje novih stanovanjskih hiš.

d Belokrajina, Dolenjci. Že trikrat sem nazaj poslal »Domovino«. Enkrat je napisal celo en gospod iz Ljubljane, da jo ne mara. Pa še vedno prihaja. Sedaj jo bom poslal nazaj četrtič. Pa bo najbrže še priromala in mi pripovedovala, kako prodajajo klerikaci v Belgradu avtonomijo. Cigani niso tako vsiljivi, Judje tudi ne.

d To je pa zelo prijazno. V novem državnem proračunu je odrejeno, da noben upnik, ki mu je država kaj dolžna, pred potekom leta ne sme denarja zarubiti, če mu plača. Vsak drug smrtnik mora pravočasno plačati, kar je dolžan, samo državna uprava se upnikom lahko v pest smeje. Jasno pa je, da bodo dobavitelji zato državi toliko višje račune pošiljali. Da, modrost radikalno-radičevske vlade je pa res na višku.

d Nagla smrt Slovence v tujini. Iz Spittela v Franciji nam poročajo: Martin Zupančič je šel dne 30. decembra min. l. zvečer zdrav v posteljo, zjutraj ob štirih ga je tovariš hotel zbuditi. Vse prestrašen vidi, da je revež nezavesten; popoldne je bil prepeljan v bolnišnico, kjer je zvečer umrl, ne da bi se še kaj zavedel; bil je dan v sv. Olje. Zdravnik je ugotovil vnetje možgan. Pokopan je bil 3. januarja ob obilni udeležbi rojakov Slovencev in tudi domačinov. Slovenska podporna društva, Merlepah-Freyning, Creuzwald in Spittel so mu položila več lepih vencev na grob. Žalostno novoletno voščilo za starše, tem bolj, ker je siromak komaj pred enim mesecem sem prišel, torej samo umreti v tujino. — Dne 31. decembra se je težko ponesrečil Slovenec Ferdinand Matko. Peljali so se v jamo, pri izstopu je bil omenjeni na tisti etaži zadnji. Bil je z eno nogo zunaj, z drugo še na dvigalu, ko se isto začne pogrezati dalje v globino; eden od ostalih, ki so se naprej peljali, ga je sunil ven in ga s tem rešil gotove smrti, sicer bi ga prefrgalo. Dobil je težke poškodbe na hrbtu in na levi nogi, za katero ga je prijel s tako silo, da mu je čevljev iztrgalo in nekaj kože. Prepehan je bil v bolnišnico, kjer se zdravi in upa, da bo kmalu okreval.

d Lovsko orožje popravlja najceneje in najbolje puškar F. K. Kaiser.

d Čajanka! Ste že poskusili čajne mešanice »Čajanka« in »Globus« vanilijin sladkor? Poskusite, potem ne kupite več drugih znamk. 8829

g Semnji od 17.—29. januarja. Gradac (21. januarja), Kamnik (20. januarja), Kočevje (20. jan.), Sodražica (22. jan.), Videm (17. jan.), Cerklje pri Kranju (17. jan.), Kotredež (17. jan.), Videm (17. jan.), Višnja gora (21. jan.), Unec (17. jan.), Novo mesto (18. jan.), Kapela pri Brežicah (17. jan.), Petrovče (17. jan.), Sv. Andraž pri Ptuj (20. jan.), Podčetrtek (20. jan.), Buče (20. jan.), Videm ob Savi (21. jan.), Teharje (21. jan.), Št. Ilj (22. jan.), Mozirje (22. jan.), Gomilnica (25. jan.), Slov. Gradec (25. jan.), Studenci (25. jan.), Studenice pri Polčanah (25. jan.), Rajhenburg (29. jan.), Št. Ponikva (29. jan.), Št. Jur. ob Taboru (29. jan.).

p Velik shod SLS bo v Kranju v ponedeljek dne 17. januarja ob 11. uri. Kje se bo vršil ta shod, danes še ne moremo povedati, a bodo naši pravočasno izvedeli iz lepakov, ki bodo nabiti po mestu. Že značne razmere so temu krive, zato naj se naši pristaši ne hudujejo na nas, kakor zadajič ter so potem ogorčeni odhajali, češ, za nrcica nas imajo. Mi prav gotovo ne. — Prosimo naše zaupnike, da k shodu privedejo vse naše ljudi osobito iz bližnje okolice Kranja, ker tem predvsem velja ta shod, a dobrodošli vsi naši ljudje, nasprotniki pa tudi, če prinesejo seboj pamet in poštenje.

d Most čez Soro v Medvodah so začasno v toliko popravili, da vozijo lahko po njem tudi vozovi in avtomobili; ker je pa most za polovico ožji, se vozila ne morejo drugo drugemu izogibati, temveč se le posamezno vrstiti.

d Ljubljanski trgovci so z letošnjim božičnim in novoletnim izkupičkom zelo nezadovoljni, kljub zelo okusno prirejenim in vabljivim izložbam. Centralizem, ki je Slovenijo do nagega slekel, da je ob vse krajcarje, ima pri tem svoj glavni delež. Zato bodo pa trgovci volili dr. Žerjava, ki je glasoval za centralistično ustavo.

d Za naše poplavljenice so zopet ameriški Slovenci poslali Rdečemu križu 790 dolarjev.

d Novi kolki od 1 Din naprej pridejo v promet 1. februarja. Stari se jemljejo v zameno do 1. maja. Kolki pod 1 Din ostanejo še naprej nespremenjeni.

d 130letnica. 4. t. m. je minulo 130 let, odkar je izšel prvi slovenski časopis: Lublanske novice. List je ustanovil baron Zois, urednik mu je bil pesnik Val. Vodnik. Uredništvo je bilo v šentjakobskem župnišču.

d Leto volitev — je leto 1927. V tem letu bomo šli večkrat na volišče. Dne 23. januarja prvokrat. Potem pridejo letos na vrsto tudi občinske volitve, volitve v okrajne zastope, skoro gotovo tudi državnozbornske volitve. Poleg teh pa še volitve v trgovske in obrtne zbornice, ker so bile dosedanje zaradi raznih goljufij SDS razveljavljene. To leto bo torej precej posvečeno javnemu političnemu življenju. Naši ljudje naj veliko berejo naše liste, naj se zanimajo za splošno politično življenje, ker je leto 1927 — leto velikih in važnih odločitev.

d Tako bi morali že davno. Že zadnjič smo objavili, da so visoki uradniki pri zagrebškem železniškem ravnateljstvu ogoljufali državo za dobrih 22 milijonov Din.

Naša skrinica na deželi je povsod v Sloveniji prva, le v kamniškem okraju je druga.

Vso grdobjo je temeljito razkril naš poslanec Žebot, kot priče je navedel naše slovenske uradnike, ki v Zagrebu službujejo. Uvedla se je preiskava in državni svet je ravnatelja in štiri načelnike spodil iz državne službe, pet drugih uradnikov pa je upokožil. Sedaj pridejo gospodje seveda še pred sodnijo. Bog ve, koliko časa bi se ta grdobja še nadaljevala, če ne bi SLS po svojih poslancih posegla v to koruptno zalego.

d Umrl je v Ljubljani profesor v pokoju, zlatomašnik Franc Pančur. Zadnje leto je popolnoma oslepel. Star je bi 80 let. N. v m. p.!

d Lakota grozi Hercegovini. Zetev je bila nezadostna, ljudje nimajo denarja, trgovci pa ne dajejo na kredit. Več ljudi je od pomanjkanja obstalo na cesti, kjer so našli zmržnjene ali pa so jih požrli volkovi. Radičeva seljačka vača se za to ne zmeni.

d Nova cerkev na Sušaku. Sušaški mestni občinski svet se bo na januarjskih sejah bavil z vprašanjem zgraditve nove cerkve. Razen nove cerkve namerava občina zgraditi tudi novo ljudsko in obrtno šolo.

d Kako je v Liki pozimi. Lika se imenuje čitalnat in le tuhtam z ogromnimi gozdovi porasel predel jugozapadne Hrvatske proti Dalmaciji. Kraji ležijo precej visoko nad morjem, pred južnimi, toplimi vetrovi jih brani gorovje Velebit, dočim je severna stran odprta. Zato divjajo tu zlati pozimi strašni viharji in sneg zapade vsako zimo več metrov visoko. Vihar napravi snežne zamete, visoke kot kaki hribi in z njimi obda cele vasi, tako da so ljudje odrezani celo zimo od ostalega sveta. Ljudstvo se na močno zimo dobro pripravi. Hiše so močne in nizke, greje jih ogromno ognjišče, na katerem gorijo noč in dan jelovi poleni. Hlevi za ovce, koze in male konje so vkopani do polovice v zemljo, tako da gleda ven samo streha. Mraz ljudem ne more zato posebno do živnega, preli jim pa druga nevarnost. V teh pustih krajih se klatijo po zimi cela krda volkov, katere prežene glad iz gozdov v okolico vasi. Nепrestano so na preži, da bi udrli v kak ovčji hlev, v katerem neusmiljeno pobijejo vse, kar je živnega. Gorje posameznemu človeku, katerega zalotijo volkovi na prostem. Ne pomaga mu nobeno orožje, pred katerim lačni volkovi ne poznajo strahu. — Lansko leto je bila skozi te kraje zgrajena železniška proga, ki veže Dalmacijo z Zagrebom. Graditelji proge pa niso računali z liško zimo. Vihar je letos napravil na progi take zamete, da že več tednov počiva vsak promet. Več vlakov je poudutih s snegom in nekatere je moralo odkopati vojaštvo, da

Prepričajte se o trpežnosti

vrvarskih izdelkov

iz prve kranjske vrvarne

Ivan N. Adamič

Ljubljana, Sv. Petra cesta 31

in pri podružnicah Maribor, Velikajaka 20 in Kranj, Leta 4

so lahko nadaljevali pot. Potniki v zamejenih vlakih so prebili po več dni v snegu, predno je prišla pomoč. Prihodnje leto nameravajo progo obdati na nevarnejših mestih z visokim zidom, ob katerem se bo sneg ustavil, tako da bo proga tudi po zimi prosta.

d Lašičev muzej bo otvorila radikalna stranka v novem domu, ki ga namerava zidati stranka. Žena pok. Pašiča bo odstopila muzeju vso opravo Pašičeve delavnice in spalnice, dragocenosti, redove in dragocene pogrebne vence.

d Nevednost, ki največ stane. V vasi Okučani v Slavoniji je neki kmet napeljal v svojo hišo elektriko iz sosedne tovarne. Pa se je zapdil nekega dne prečič v sredo gosi. Gosi čez cesto in kvišku, kjer je ena dosegla prenizko ležečo električno žico. Gos se ni mogla odtrgati. Pride gospodinja ter hoče gosi pomagati. Tudi sama ni mogla več proči. Pride na pomoč mož, ki pa je tako neprevidno prijel za žico, da ga je tok na mestu ubil.

d Velik vltom. V konzum v Laškem so zvrtili vlomilci luknjo v zid, skozi katero so se splazili v trgovino, kjer so odnesli blaga v vrednosti 26.031 Din.

d Požari. Na Jesenicah pri Rogški Slatini je pogorel posestnik Zarak. Hiša je čisto uničena. V Apačah v župniji St. Lovrene na Dravskem polju pa je ogenj upepelil Brednjakovo hišo. Stanovalci so si komaj življenja rešili.

d Nesreča pri lovu. Lovškemu pazniku Francu Erbusu pri sv. Martinu pri Vurbergu je na lovu na spolzkih tleh spodletelo, da je padel, pri čemur se mu je puška sprožila ter mu spodnjo čeljust čisto zdrobila. Prepeljali so ga v pljuško bolnico.

d Roparsko teljo 10 mož z načelnikom Antonom Arhom (Slovenec?) so po hudem boju s puškami zajeli orožniki pri Vinkovcih. Tolpa je bila dolgo časa strah tamošnje okolice.

d Deklica padla v lonec vrele vode. V knjegincu blizu Varaždina je kmetica Levantič z vrelo vodo čistila tla. Poleg nje je stopala po sobi njena triletna hčerka. Medtem ko je mati šla na studenec po mrzlo vodo, se je hčerka prevrnila v lonec. Dobil je strašne opekline, katerim je po par urah podlegla.

d Poštenjakovič. V hranilnici v Srbskih Moravicah je hranilnični posovodja tekom 8 let poneveril 2 milijona Din. Stvar sedaj razkrili, mož pa je pobegnil. Ampak nadzorstvo hranilnice je moralo izborno delati, da vseh 8 let niso nič opazili.

d Knjižnice javne, društvene, šolske in druge opozarjamo na okrožnico Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani. Vsled visokih cen in splošne denarne krize si mnoge knjižnice niso mogle oskrbeti vseh nanovo izišlih knjig zadnjih let. Da se temu vsaj deloma odpomore, je dovolila Jugoslovanska knjižarna vsem knjižnicam pri naročilih 25% od knjig lastne in 10% popusta od knjig tuje založbe. Ponudba govori tudi o ugodnosti poštne. Kdor ni prejel tozadnevne ponudbe, naj jo blagovoli zahtevati,

na kar mu omenjena knjižarna dopošlje svoj najnovejši cenik s ponudbo. Ta ugodnost velja do 31. januarja 1927.

d Patrona avtomobilistov. Rimski šoferji so si izbrali za svojo nebeško zaščitnico sv. Frančiško. To pa zato, ker je imela ta svetnica to milost, da je vedno poleg sebe videla svojega angela varuha, ki je čul nad njo. Mnogi rimski šoferji so si na svoje vozove dali naslikati to svetnico z angelom varihom.

d Vulkan v Albaniji. V gorovju Saka v Albaniji se je po zadnjem potresu odprla neka gora ter začela bljuvati ogenj in lavo. Neko jezero v bližini vre. Prebivalstvo je zbežalo.

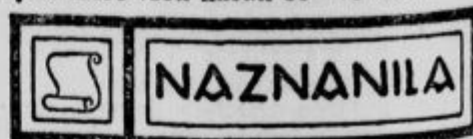
d Burja prevrnila vlak. 24. dec. je burja dvignila ozkotirni vlak, ki je vozi iz Trsta v Poreč s tira, ter ga prevrnila na nasp. Ker je vlak vozil počasi in ga je strojevodja takoj skušal ustaviti, ni bilo večjih žrtev.

d Moderniziranje Turčije. Kemal paša, gospodar Turčije, hoče svojo državo čisto modernizirati. Turške običaje odpravi ter uvaja evropske pametne in neumne. Sedaj je ukazal, da se slovita carigradska mošča, nekdanja veličastna cerkev Hagia Sofia, spremeni v ogromno — plesno dvorano.

d Velika izpopolnitev telefona. Neki Nemeec je izumil napravo, ki vlovi pri telefonu govor, če telefonskega naslovnika ri doma. Tako se more telefonirati komu kaj, tudi če tega ni pri telefonu. Kadar pride demov, tedaj pritisne pri novi napravi za gumb, in naprava mu do zadnje besede vse natančno pove, kar je ujeta.

d Dekliški dvovoj. Čudna stvar je bil dvovoj dveh deklet na Čehoslovanskem zaradi mladeniča, ki sta ga čbvede enako goreče ljubili. Deklici sta se dogovorili, da naj velja tista od njiju kot premagana ter se mora fantu odreči, ki bo padla pri pitju žganja prva pod mizo. Dvovoj je bil v polnem toku, ko je opazila ena od deklic, da preneha njena nasprotnica več kot ona. Da bi pa kljub temu zmagala, je vtila v neopaznem trenutku svoji nasprotnici v kozarec petroleja. Vsled tega je prišlo med njima do srditega prepira, ki se je izpremenil kmalu v pretep, v katerega so se vmešali ostali gostje, tako da se je izpremenil gostilniški lokal v bojišče, na katerem se je pretepallo vse vprek. Končno je morala priti policija, da je vzpostavila zopet mir.

d V dveh urah na Mont Blanc. Mont Blanc je najvišja gora v Evropi (4810 m). Sedaj so dovršili vzpenjačo, ki so jo začeli graditi že pred vojsko pa so radi vojske prenehali. Od zadnje postaje imajo do vrha še peš okrog 100 m po lagodni poti. Vzpenjača more vzeti hkrati 50—70 oseb.

NAZNANILA

Opozorilo. Pri vsakem oznanilu je treba naprej v znamkah ali denarju plačati za vsako besedo 50 par. Izvzete so prireditve, pri katerih se ne pobira nobena vstopnina.

n Sv. Gregor. Tukajšnji orlovski odsek pritoži v nedeljo 16. t. m. ob 15 predstavo Scapinove sv.

PO SVETU

Tudi iz cerkve so izrinili slovenščino in hrvaščino. Kakor Italijani na Goriškem preganjajo slovenščino tako je tudi v Istri. V popolnoma hrvaških župnijah morajo duhovniki italijansko pridigovati. Ljudje, ki italijanščine ne razumejo beže iz cerkve, a pri vratih stoji karabiner s puško, ki s silo tira ljudi nazaj poslušat italijansko pridigo, ki je ne razumejo.

Kako gospodarijo »podestati« v slovenskih občinah. Kakor že znano so Italijani odpravili župane in občine izročili vladnim uradnikom, ki jih imenujejo »podestati«. Ko so ti ljudje prevzeli svoje službe, so seveda najprej skrbeli za dobro plačo, ki jim jo mora plačevati občina. Tako se nalagajo vedno novi davki. Vsa občinska uprava se je zelo podražila. Razen tega pa ljudstvo do nje nima zaupanja, kakor ga je imelo do županov, ki si jih je postavilo samo.

Nesramnosti tržaških fašistov. V Trstu izhaja par fašistovskih listov, ki neprestano žalijo naš narod in nanj pljujejo, češ da smo nekulturni, da oskrunjamo italijanske vojne spomenike, da živimo med čredami koza in svinj. Vse podobne žaljivke nas pač ne razburjajo, saj vemo da prihajajo od ljudi, ki so menda v dokaz svoje visoke kulture požigali naše društvene domove, kradli iz njih našo imovino, zahrbtno napadali morili naše ljudi, ki se jim niso hoteli prodati. Že stokrat so bile ovržene laži, da so Slovenci poškodovali vojni spomenik, glede katerega so Italijani sami ugotovili, da ga je poškodovala strela, pa lažejo še naprej. In ti ljudje se upajo hvaliti s svojo kulturo!

20 slovenskih učiteljev vrženih na cesto. Te dni je bilo odpuščenih na Primorskem preko 20 slovenskih učiteljev, ki niso ničesar zagrešili. Na njihova mesta pa pošiljajo ljudi, ki ne razumejo niti besedice slovenski. Enako se godi drugim slovenskim uradnikom, kolikor jih je še v službi. Odpustili bodo tudi vse italijanske uradnike, ki niso fašisti.

Slovenci državljeni druge vrste. Kolikokrat se je hvalil Mussolini, da so Slovenci enakopravni državljeni. Koliko pa so vredne te besede, nam kaže križev pot, ki ga morajo hoditi Slovenci vsled fašistovskega nasilja. Zatrli so slovensko besedo v vseh uradih, šolah itd. Sedaj so zaplenili Slovincem celo brezzične brzojave, ki ga sme povsod na svetu vsak napraviti kadar le hoče. Samo Italija dela izjemo. Res lepa enakopravnost!

jače, komedijo v treh dejanjih. Vabimo vse prijatelje poštene zabave.

n Luče v Savinjski dolini. V nedeljo 6. febr. priredi tukajšnje Kat. prosvetno društvo nad vse zabavno igro »Scapinove zvijače«. K obilni udeležbi vabi — odbor.

n Senčur pri Kranju. Kačoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo 16. januarja 1927 ob 3 igro »Legijonarje« v 4 dejanjih. Oder in dvorana bosta ob tej priliki prvič razsvetljena z električno lučjo.

n Kat. prosvet. društvo na Vrhpolju priredi

PO DOMOVINI

KOPANJ IN RAČNA.

(Razno.)

V nedeljo, 16. t. m. po sv. maši bo na Kopanju shod SLS. Važnost bodočih volitev nam bo pojasnil urednik »Domoljuba«. Pridite vsi na shod. — Kat. prosv. društvo je priredilo 2. t. m. šaloigro »Repoštev«, ki se je v vsakem oziru dobro posrečila. Samo ko bi ne bilo teh nesrečnih visokih taksi! Na Spodnji Slivnici nameravajo napraviti železniško postajališče. Pametna misel! — Lanske poplave so pri nas napravile ogromno škodo, saj je bila radenska kotlina petkrat izpremenjena v 4 km dolgo jezero. Posledice se vedno hujše čutijo, vedno bolj primanjkuje živeža in — denarja. Zlasti občutno je pomanjkanje krme za živino. — Upali smo, da se za bodoče še boj dvigne pri nas število krščanskega časopisja, a ob teh razmerah imajo res mnogi komaj za največje potrebe. Marsikje, pa žal, manjka smisla za napredek in izobrazbo.

PRESKA.

V torek dne 4. t. m. je umrl naš dobič. g. zlatomašnik in častni kanonik župnik Janez Brence, star 75 let. Blagi starček je zadnjega četudi že z veliko težavo vodil župnijo. Na praznik sv. Štefana je zadnjič maševal. Dan pred smrtjo ga je obiskal presvitli knezoškof ter mu podelil sveto popotnico. Pogreb je bil nad vse veličasten. Ogromna množica ljudstva je spremljala blagega rajnika na zadnji poti. Slovesno sv. mašo in pogrebno opravilo je izvršil sam prevzvišeni knezoškof ob asistenci 40 gg. duhovnikov. Pevci so ob odprtem grobu zapeli žalostinke. Od prijatelja in velikega dobrotnika delavstva se je v imenu društva poslovil g. Ivan Peternel. Ko je potem govoril in se v iznesenih in globoko občutenih besedah v imenu faranov poslavil od dobrega dušnega pastirja še g. Lovro Hafner, je ljudstvo ginjeno jokalo. Velika žalost za blagim dušnim pastirjem priča, da bo njegov spomin še dolgo v srcih hvaležnih faranov.

IG.

(Novice.)

Že na Martinovo nedeljo (14. novembra 1926) se je v naši fari ustanovila organizacija »Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne«, kateri predseduje g. Jčžef Kozin iz Iga 62. Odbor te organizacije si je določil kot prvo nalogo, da zbira po celi fari prostovoljne darove za spomenik vsem padlim vojakom iz naše fare. Ta spomenik bo

v nedeljo dne 16. januarja ob 3 popoldne v Društvenem domu burko v treh dejanjih »Scapinove zvijače«. Pred igro petje mešanega in moškega zbora

n Tržišče. V nedeljo dne 16. t. m. po prvi sv. maši se vrši v cerkveni dvorani izredni občni zbor I. gospodarskega dobrodelnega društva v Tržišču s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo tajnika; 2. Poročilo blagajnika; 3. Poročilo preglednikov računov; 4. Volitev odbora; 5. Zavarovanje živine; 6. Služajnostl.

stal na posebnem prostoru pri farni cerkvi, ravno nasproti glavnih vrat župnišča. Vsled delavnosti odbora in darežljivosti faranov je že toliko nabranega, da se brez skrbi lahko reče, da bo ta spomenik letošnjo pomlad do maja meseca že stal. Spomenik bo tako lep, da bo res v časten spomin vsem padlim, pa tudi v čast celi izžanski fari. — Mohorjeve knjige smo dobili že za Božič. V naši fari je dosedaj 111 udov Mohorjeve družbe. Upamo, da se bo to število letos še pomnožilo. Izmed knjig so nam najbolj všeč seveda Večernice, ki tako živo zanimivo popisujejo izžansko revolucijo leta 1848. To povest bodo brali v vsaki hiši v naši fari in zato bi morala biti, če je le mogoče, vsaka družina v izžanski fari naročena na Mohorjeve knjige. Marsikomu je letos žal, da se ni lani naročil na tako lepe knjige; zato naj nikdo ne odlašajo letos in naj se takoj naroči za leto 1927. Vse knjige, posebno Večernice (lanske in letošnje), naj povsod shranijo, da bodo še pozneje prebrali povesti iz zanimive zgodovine leta 1848. — Na 4. adventno nedeljo (19. decembra) je v Iški vasi umrla Katarina Osebek, vsej fari, posebno še v domači vasi, tako priljubljena »teta Katra«. Bolj revna kot bogata je veliko dobrega storila, kjer je mogla, posebno še pri domači podružni cerkvi sv. Križa. Vsi jo ohranimo v najlepšem spominu in dobri Bog naj ji bo velik plačnik za vsa njena dobra dela!

BEDENJ V BELI KRAJINI.

(Huda »Domovina«.)

Bralec »Domovine« je postal zelo hud, ker se je Domoljub povečal za 10 naročnikov. Naša vas šteje krog 40 hiš in ima letos 11 naročnikov. Pisec članka v Domovini izjavlja, da so ga agitatorji Domljuba zadržali, da ni mogel na delo, čeprav je bil ta dan praznik. Nadalje pravi, da sta dva agitatorja priromala tudi v Adlešičko farno, kar pa ni res, da sta priromala, ke sta prava domačina. Pisec piše o veliki agitaciji za Domoljuba, no, pa ni bilo tako hudo. Obiskala sva le 15 posestnikov, od katerih ni bilo doma štirih gospodarjev. Z nasiljem pa tudi nisva nobenega vpisala kakor tudi njega samega ne. Niti misli nisva imela, da bi on bil naročnik Domoljuba, ker ima že itak naročeno Domovino.

PREDOSLJE.

V Društvenem domu v Predosljih priredi v nedeljo 16. t. m. tukajšnje Prostovoljno gasilno društvo humoristično predstavo »Čarne gosli« v štirih dejanjih. Igra se prične ob 3 popoldne in bo nudila vsem obiskovalcem obilo zabave in smeha. — Gasilstvo se v naši fari bujno razvija, tako da imamo kar štiri društva: Predoslje, Korkrica, Britof in Suha. Čujemo, da nekateri delujejo na to, da bi se za vse te vasi nabavila ena sama motorka. To bi bilo pozdravljati posebno z gospodarskega stališča. — V volivni boj gremo zvesti si zmaga.

POVEST GORSKE FARE.

6. poglavje

Stavka se je pričela. Nihče ni več prijel za delo. Nobeno kladivo ni več udarilo, nobeno peščeno zrno se ni valilo — v gostilni pa so ženketali kozarci.

Nekaj tednov je vladal popoln mir v kamnolomih. Nato pa je poslal grof petdeset Italijanov, pridnih delavcev, ki so začeli delati. Kamnarji pri Sv. Mihaelu so se silno razsrdili. Delo v kamnolomih so smatrali kot svojo staro dedno pravico. V tujih delavcih so videli vsiljivce in sovražili so Lahe, kot sovražijo divje živali. Noben Italijan ni smel stopiti niti v vas, niti v gostilno, sicer bi ga ubili. Nobena vrata se jim niso odprla, nobena roka se jim ni stegnila nasproti. Živila so si morali prinesiti iz doline, in zunaj pri kamnolomih so si postavili barake. Ker so bile pri njih tudi ženske, je bilo podobno to ciganskemu taboru.

Ako so se domačini in Lahi srečali na cesti, so so pogledali divje kot roparske živali. Italijani niso bili strahopetnj in so imeli takoj pri rokah bodalo. Vendar so se izogibali domačinov in niso prišli v vas. V nedeljo so šli v dolino in njihove pesmi so se razlegale po hribih.

To je trajalo nekaj mesecev. Sovrašvo kamnarjev, ki so jim tuji delavci vzeli obstanek, je z vsakim dnevom rastle in komaj so čakali prilike, da bi se maščevali nad Lahi.

Neko nedeljo popoldne je zavrelo. Mlad Italijan je nadlegoval neko deklico iz vasi. Mladi fantje, ki so stali ob cerkvenem zidu in gledali v dolino, so to videli. V divjih skokih so drveli navzdol, potokli Laha in zapodili Italijane, ki so prišli svojemu tovarišu na pomoč nazaj v taborišče. To je bilo znamenje za boj. Vsa vas je bila pokonci. Glasno, divje vpitje je odmevalo po dolini, kletve so sikale okoli, dobro merjeni kamni so leteli v lesene hišice, v katerih so se zavarovali Lahi.

Kamnarji so bili divji od srda. Zasedli so visine nad kamnolomi in so valili kamenje na svoje sovražnike. Ti niso imeli nobenega drugega izhoda kot beg. Z divjim vpitjem so bežali v dolino. Spremljalo jih je kamenje razsrjenih domačinov, ki so nato slavili svojo zmago v gostilni.

Ponoči so se kamnolomi zrušili in podsuli. Mladi fantje so položili mine, ki so se razpočile. Dva Laha, ki sta se skrivaj vrnila po svoje prihranke, sta ležala ubita pod kamenjem.

Prišla je sodna komisija in začela s široko preiskavo, a ni mnogo ugotovila. Rabenhansa, ki so ga označili Italijani kot voditelja, so prijeli in zaprli v občinski zapor. A prihodnje jutro je izginil. Sodni gospodje so obljubili nagrado onemu, ki ga ujame. Nato so odšli. Dva orožnika pa sta ostala v vasi, da bi skrbele za red. Sv. Mihael je stal pod policijskim nadzorstvom ter bil razupit in zaničevan v vsej deželi. In kar je bilo še hujše: kri je tekla v hribih, umor in uboj je ležal kot Kajnovno znamenje na vaškem imenu.

Ker možje niso imeli zasluzka, je potrkala lakota na vrata. V svoji stiski so prišli k župniku. V cerkev so malokdaj prišli, in za župnikove opomine se niso mnogo zmenili. Sedaj pa, ko jim je že tekla voda v grlo, jim je župnik prav prišel. Prosili so ga, naj bi posredoval pri grofu, da bi zopet dobili delo. Rekli so, da so storili vse to le v hudi stiski. Župnik je obljubil, da bo storil, kar bo v njegovi moči, da

bo zopet prišlo do miru. Rekel je, da se bo peljal prihodnji dan v prestolico.

Bilo je že skoraj polnoči, ko se je pripravil, da gre počivat. Tedaj je nekdo potrkal na vrata. Mislil je, da ga kličejo h kakemu bolniku, je odprl. Zagledal je pred seboj v veži veliko postavo.

Župnik je posvetil poznemu gostu v obraz in se prestrašil. »Moj Bog — Rabenhans!... Bežite, ne smem vas videti. Nagrada je razpisana na vašo glavo.«

Rabenhans je naglo zaprl vrata. Bil je blede kot mrlič in njegove oči so trepetale. »Gospod župnik,« je prosil, »samo za kosček kruha vas prosim! Že tri dni nisem imel grizljaja v ustih ter se hranil samo z jagodami in mladim listjem. Umril bom od lakote.«

»Dobro — dobili boste jesti, potem pa idite.«

Župnik ga je peljal v pritlično sobo, mu dal kruha in mesa ter kozarec vina. Vino je Rabenhans izpil, kruh in meso pa je vtaknil v žep. Počasi, težko se je dvignil in župniku se je zdelo, da ima solze v očeh. Rabenhans je stisnil župniku roko. »Hvala — tisočkrat hvala! In če — če se bo kaj zgodilo, gospod župnik — prosim vas, zavzemite se za mojo ženo Afro in za otročička, ki ga nosi pod srcem.«

»Bežite, človek,« je rekel župnik, »kolikor daleč morete. Tu ne morete več bivati. Ustanovite si nov dom in ne storite nobene krivice več.«

Rabenhans je zmajal z glavo. »Kar mora priti, naj pride. Nihče ne more tega preprečiti.« Stisnil je zobe. »Grem — a tresti se morajo pred menoj.«

Šel je k vratom, odprl in prisluskoval v noč. Vse je bilo tiho, zato je odhitel in izginil v temo.

Drugo jutro se je napolil župnik v mesto. Težka je bila ta pot, zakaj na svojem hrbtu je nosil grehe cele vasi; pravi križev pot!

Grof Hugo ga je sprejel v svojem bogato opremljenem salonu in kratko vprašal, kaj želi. Župnik je toplo govoril za svoje kamnarje. Ko je končal, je mladi grof mrzlo rekel: »Daleč je prišel Župnik — zagovornik upornikov.«

»To niso uporniki, gospod grof! Dolgoletno, težko delo za majhno plačo je ljudi zagrenilo. Imejte obzir z njimi! Dobra beseda — in vse bo dobro! Odpuščite ljudem in jim vsaj nekoliko povišajte plačo za njihovo težko in naporno delo. To je vse, za kar vas prosim. Prosim vas v imenu ljubezni, človeštva.«

Grof ga je prekinil. »Ne govorite mi o tem, gospod župnik. To so fraze za sanjače, pločevinast denar, ki ni več v prometu. Jaz računam z dejstvi. Ljudje so se uprli, grozili, povzročili izgrede — zato sem odtegnil svojo roko. Da bi ugodil njihovim zahtevam, o tem ni niti govora, nasprotno: zabranjujem jim sploh delo. Naj čutijo, kaj se pravi razžaliti kamenskega grofa.«

Gospod grof — ne bodite trdi! Večina teh ljudi se je v vaši službi postarala in osivela in nima sedaj ničesar. Žene in otroci bodo trpeli lakoto, če njihovi hranitelji ne bodo dobili dela. Prosim vas, gospod grof, spremenite svoj sklep, sicer zapodite s tem ljudi z doma in vsa občina bo uničena. Prihajam kot poslanec miru —

»Prepozno je. Ljudje so storili zločin — naj pride sedaj kazen. To je samo dejanje pravičnosti! Ti norec — meni so hoteli kljubovati! In hoteli so mi naprtiti celo pravdo! Smešno!«

»In če bi bilo kaj resnice na tem?«

Grof je vzrojil. »Tako? Tudi vi verujete v to pravljico? Zakaj, pravljica je to, in nič drugega. To vam rečem jaz, grof Hugo Kamenski, ki nikdar ne izpregovori laži.«

»Hudo je,« je zastokal župnik. »Če moram to sporočiti nesti k Sv. Mihaelu...«

»O, gospod župnik, imam še druga presenečenja za vas. In ker ste že tu, vam jih nočem dalje zamolčavati. Torej — ko je bilo romanje prepovedano —«

Razno.

Človek v kroglo v srcu. V Steinaangerju na Ogrskem živi državni uradnik, kateri ima že enajst let kroglo v srcu. Uradnik je pred kratkim šel k zdravniku, kateri naj bi ga preiskal, ker ima večkrat srčne bolečine. Povedal je zdravniku, da je v neki bitki l. 1915 na ruski fronti bil ranjen ter domneva, da so njegove večkratne bolečine stemu zvezi. Zdravnik je mislil, da se mož šali. Ko pa ga je zdravnik preiskal z Röntgenovimi žarki, je našel, da ima bolnik kroglo na desni strani srca. Zdravnik se je z uradnikom podal k špicalistu z Röntgenovimi žarki ter pozval še par tovarišev k pregledu. Vsi zdravniki se se čudili temu slučaju, vendar pa soglasno izjavili, da bi pri poškusi kroglo operativnim potom odstraniti uradnik podlegel. Sedaj oni živi mirno dalje kot poprej s kroglo v srcu med tem ko je zdravniška veda za en slučaj bogatejša.

Stanovanja v sodih. Neke velike vauška skejska družba v Ameriki je sedem let čakala, ali ne bo morda la profitaško bolna postava ukinjena. Ker se pa to ni hotelo zgoditi in se najbrže tudi še ne bo tako kmalu, je trdka nekemu podjetnemu človeku, kakršnih je v Ameriki posebno mnogo, prodala svoje velikanske vinske sodove, kateri merijo po 24.000 litrov. Teh sodov je bilo 36. Kupec je sodove preuredil v stanovanja, napravil okna in vrata ter majhen ograjen prostorček pred sodovi, katera je prav lahko oddajal vsega sitim Amerikancem kot poletna bivališča.

Napredujemo. V Ameriki živi trenutno že 5000 oseb, ki so stare sto let ali pa še več. Statistično je dognano, da dandanes ljudje postanejo starejši kot pa pred petdesetimi leti in da so pred vsem tudi dalj časa mladi. Neki ameriški zdravnik piše, da kjer vidi tri ljudi stare sto let, tam je bil pred tridesetimi leti samo eden. Res je, da dandanes dobimo mnogo moških, ki so pri 70 ali celo 80 letih že popolnoma čvrsti in še za vsako delo sposobni. V onih časih so bile ženske z 40 leti že stare in 25 letno že niso bile več mlade, so že rekli stare device. Dandanes pa se jih zelo veliko poroči šele s 40 letom in prav pogosto so matere, ki z 50 leti še rodijo otroke. Zdravniki trdijo, da je glavni vzrok temu napredku iskati v tem, ker se človeštvo dandanes mnoga več giblje. Seveda je to mišljeno le v splošnem.

»Po krivici,« je rekel župnik in njegova lica so gorela od ogorčenja. »Ugovarjam temu.«

Grof Hugo je zmajal z ramami, položil eno nogo preko druge, in vrtil svoj pečatni prstan.

»Kar je zapisano, ostane zapisano, gospod župnik. Romanje ne spada več v novi čas, posebno tedaj ne, če se izrablja v agitatorične svrhe. Ljudje naj delajo, od molitve ne bodo siti. Delo je kruh revnih. Romanja pa zavedejo ljudi na napačna pota, k pijači in drugim slabim stvarim.«

»Za to je treba najprej dokazov, gospod grof. Romanja so prastar, krščanski običaj, sveta dedščina ljudstva. Če mu jih vzamejo, ga oropajo ene njegovih najsvetejših pravic. Globlje vidim, gospod grof: vzeti hočejo ljudstvu njegovo vero! To ni dobro. Naj puste ljudstvu, da mirno moli. Ljudstvo, ki jb zvesto svojemu Bogu, bo zvesto tudi svojemu kralju.«

Grof je ošabno pogledal župnika. »O tem ne bova nikdar enakega mišljenja. Pa tudi vlada ne bo izpremenila svojega sklepa, temveč bo izvajala posledice: če je romanje prepovedano, potem tudi podoba nima več smisla in bo — odstranjena!«

Župnik je planil s svojega sedeža. »Podoba? ... Kakšna podoba?« je zajeceljal.

»No — podoba nadangela! Vedno sem se jezil nad njo. To je karikatura — smešenje umetnosti.«

»Kaj — karikatura? ... In vzeli nam jo bodo? — To ni mogoče, to se ne sme zgoditi. Ljudstvo visi z vso dušo na njej, tradicija jo je posvetila, o čudežih

govorijo ... Ne, gospod grof, samo tega ne, samo tega ne ...« Župnik je prozračno dvignil roke.

Grof Hugo se je zvišeno smejal. »Pravljice,« je rekel. »Izobražen človek pač kaj takega ne veruje. Podoba mora biti odstranjena. Stara je in trhla. Nekoga lepega dne lahko pade doli in povzroči škodo. Vrhutega pa, kakor rečeno, je karikatura in žali lepota čut.«

»Saj ne gre človek v cerkev radi lepote opazovanj! Pestra igra barv sama ne naredi ničesar: Šele vera povzroči življenje! Srcu govori slika, ne samo razumu.«

»Moj Bog, saj rad verjamem, da visite na tej stari sliki. Toda končno se boste že navadili na novo.«

»Saj ne gre samo zame, gospod grof! Predvsem gre radi župnije. S podobo ji boste vzeli srečo ...«

»Tega ne moremo več spremeniti. Slika bo odstranjena. Vlada hoče — in jaz tudi. In mi, gospod župnik, mi imamo vendar — moč!«

»In kje je pravica in pravičnost?« Kot bolesten klic je zvenelo iz župnikovih ust.

Grof se je dvignil, ne da bi odgovoril na vprašanje in se priklonil — župnik je bil odpuščen.

S trudnim korakom je šel duhovnik po cestah prestolice proti domu. Žalostno vest je nesel k Svetemu Mihaelu. Velika potrptost se je polastila župnije, ko je zvedela, da je bila župnikova pot popolnoma brezuspešna. Beda je bila vedno hujša, skrbi so se večale in stotine ljudi je bilo v nevarnosti, da bodo izgubili dom. Ni jim preostalo drugega, kot zapustiti dom in iti v svet.

Pritisk v mesta. Pred kratkim smo v »Slovenec« čitali v kakšnih množinah prihajajo dekleta z dežele v mesta za službami. Navedeni so tam tudi vzroki, zakaj da je tako. To pa se ne dogaja samo pri nas v naši državi, pač pa menda povsod. Tako je tudi prišlo v mesto Berlin na Nemškem 100.000 dela iskajočih ljudi. Koliko je brezposelnih, navaja poročevalec drugje, ta številka pove le, koliko jih je na novo prišlo v mesto. Med temi pa je silno veliko število žensk, ki pa tudi zaman iščejo v tem vele mestu primerne in tudi neprimerne zasluka. Med temi je mnogo takih, ki pridejo v mesto samo radi boljše prilike za veseljačenje, posebno mlaži. V vele mestih kakor je Berlin, pa se med temi množicami skrivajo tudi razni hudo delci. Na vseh berlinskih kolodvorih so postavljeni člani društva za varstvo mladine in samo v treh mesecih so ti dali 1500 fantom in dekletom sredstva za povratek domov, ker je v mestu vsak up dobiti službo zastoj.

Pomanjkanje duhovnikov v Franciji.

Pri nas nekoliko s strahom zremo v bodočnost, kaj bo, če se bo število duhovnikov krčilo, a veliko na slabšem so v tem oziru na Francoskem, kar je spričo ondodnih nepovoljnih razmer umevno.

Nedavno se je vršil v Marseillu kongres, ki se je bavil samo z vprašanjem duhovskega naraščanja. Konstatirali so žalostno stanje in sklenili tudi mnogo praktičnih sklepov, ki jih bodo skušali izvesti, da odpomorejo nevarnemu zlu.

V Franciji je 38.000 župnij in od teh jih je nič manj kot 12.000 brez dušnega pastirja. Poleg tega je težavno tudi to, da je tretjina duhovnikov starih nad 60 let, ki se bodo kmalu umaknili. Kdo jih bo nadomestil? Malo kaže.

Ugotovilo se je, da v zadevi duhovskega naraščanja še veliko premalo store tako duhovniki kakor starši, ki premalo usmerjajo dišakovo zanimanje in stremjenje proti cilju, postati duhovnik. Zainteresirati je treba. Napačno je, je povdarjal kanonik Ardibert, ko mislijo starši, da bo Bog kar prišel in odvedel njihove sinove v svojo službo. Ni vse, če kdo daruje v ta namen kak vinar, ali če zmoli kak očenaš.

Tale sredstva so priporočali govorniki: predvsem seveda molitev, da bi Bog vzbudil poklice; dalje pogoste pridige o veličini in lepoti duhovniškega poklica, zlasti ob priliki misijona bi se moral posvetiti en dan tej važni stvari; katoliški tisk naj bi delal propagando za poklice; pomnožiti treba število semenšč.

Dva pomembna nasveta sta dala škofa iz Aix in Avignona. Prvi. Msgr. Riviere, je izjavil: naši nasprotniki hočejo, da bi duhovnik ostal v zakristiji in samo tam učil;

to bi seveda bilo bilo v korist hudiču, a ne dušam. Vendar on mora iti ven med ljudi, stopiti z njimi v stik, spoznavati njih potrebe, prijatelj naj bo vsem župljanom in vzbudil bo marsikak poklic. Msgr. De Lobet je rekel tehtno besedo: starši, vi želite svojim sinovom sreče. Dobro. V katerem poklicu je več resnične sreče kakor prav v duhovniškem? Res je mnogo težav, a zabriše jih sreča, ki jo duhovnik najde v opravljanju daritve sv. maše in ostalih dolžnosti. Če bi se še kedaj odločeval za poklic, bi se odločil brez pomisleka za ta poklic.

Govorili so tudi o vzroku pomanjkanja: kriva je predvsem šola in vzgoja v državnih konviktih (kolegijah in licejih), ki se ne nudi na verski podlagi.

Ali ne bi tudi pri nas malo več mislili na take stvari?

Pot svobodomiselca v katoliško cerkev.

Pred kratkim je imela katoliška organizacija Kolumbovih viteзов v New Yorku domačo slovesnost. Po skupnem sv. obhajilu se je družba podala k zajtrku. Tu je govoril M. Wetmore, ki je zelo znan ameriški časnikar in pisatelj, o tem, kako je on prišel v katoliško cerkev.

»Že v svoji mladosti, tako je pripovedoval, sem od neke irske deklet nekaj slišal o katoliški veri. Tedaj sem šel enkrat kot deček v katedralo sv. Patrika in sem zahteval, da me takoj sprejmejo v katoliško cerkev. Poučili so me, da to ne gre tako hitro, da moram dobiti dovoljenje od staršev in se poučiti o naukih sv. vere. Neki pater mi je daroval sv. rožni venec. To zavlačevanje me je vznevoljilo in nikdar nisem več mislil na to, da bi postal katolik,

le rožnivenec sem si prihranil in ga včasih poizkušal moliti. Kot dišak in mlad mož sem šel na študijsko potovanje v Evropo. Bil sem tedaj navdušen protestant in sem celo ustanovil nek protestantovski red za mlade ljudi.

Počasi sem izgubil zaupanje v protestantizem. Brezverski pisatelji so mi vzeli še zadnji ostanek vere. Tudi v modernem modroslovju nisem našel zadovoljstva. Postal sem divji socialist. Mi vsi, ki smo se zavzemali za socialistične reforme smo bili socialisti pač zato, ker socialnega nauka katoliške cerkve nismo poznali.

Leta 1910. pa sem obiskal Rim. Ko sem stal na glavnem trgu, mi je bilo naenkrat jasno, da je poganstvo večno mrtvo. Pod vplivom obiska v Rimu sem začel poučevati katoliški verski nauk. Boj za resnico je trajal več let. Počasi sem prihajal do prepričanja, da moram postati katolik. Vendar tega še dolgo nisem storil. Vedel sem, da je ta cerkev prava, pa sem se vendar še obotavljal. Hotel sem ji uiti. Toda milost božja mi ni pustila in jaz sem se vdal resnici.

V katoliški cerkvi sem našel mir, ljubezen in svetost; Našel sem tudi resnično svobodo duha.«

Istočasno ko časopisj poročajo o tem izpreobrnjenju, prinašajo tudi vesti o izpreobrnitvi prejšnjega metodista Loyless, ki se je na smrtni postelji dal krstiti. Loyless je bil eden najpomembnejših javnih delavcev v Georgiji in čeprav metodist ni nikdar nersramno napadal katoliške cerkve in je vedno nastopal za versko strpnost in svobodo vesti. Ostro je napadal ameriške fašiste Ku-klux-klam, ki hočejo z ognjem in mečem iztrebiti katolištvo v Ameriki.

Varčna gospodinja pere samo z milom
»Gazeta«

čevljar. vajenec se sprejme pri Frano Dermastja — Dravljje št. 85, pošta št. Vid nad Ljubljano. 211

Poročne prstane

v veliki izbori priporoča **JOSIP JANKO**, urar v Kamniku na Šutni, nasproti farne cerkve. 193

Proda se **POSESTVO**: hiša z gospod. poslopjem, z lepim sadnim vrtom, lep vinograd z zidnico in lepo rinsko posodo, 2 nivi in 2 gorda. Odda se skupaj ali posamezno, na Raki, v bližini cerkve pri Krškem. Za ceno se izve pri Urtni **KALIN**, Veliki Štrdon št. 6, Ljubljana. 54

Mizar. vajenca sprejemem takoj z vso oskrbo. — Jakob Novak, mizarstvo. Zbilje, pošta Smlednik. 99

Brinjevo olje kupujemo. Drogerija **A. KANC**, Židovska ulica 1.

Jožef Skušek, zlatarski vajenec. Želim, da se vrne domov in vse, kar je bilo, Ti bo odpuščeno. — Vsakogar, ki bi morda vedel za sedanje bivališče mojega sina **Jožeta**, pa prosim, da mi isto proti povračilu vseh tozadevnih stroškov sporoči na naslov: **Karol Skušek**, posestnik, Ljubljana, Mala čolnarska ul. 8.

Gazela milo ne razjeda perila, vendar pa ga napravi blešče in belega.

Ugoden nakup posestva.

Dne 27. januarja 1927 se vrši pri okrajnem sodišču v Gornjem gradu, soba št. 7, ob pol 11 dopoldne javna dražba posestva, vl. št. 33, k. o. Loke, obstoječe iz stavbenih parcel (ca. 13 a), njiv (ca. 4 ha 65 a), pašnikov (ca. 5 ha 39 a), travnikov (ca. 1 ha 60 a), vrta in gorda (ca. 10 ha), skupaj 31 parcel lepo arondiranih. — Cenilna vrednost 36.228 Din, najmanjši ponudek 24.154 Din. — Za varščino se položi pri dražbi ena desetina cenilne vrednosti. 106

NEVESTE! Preden si nabavite **OPREMO** (balo), ogledite si v trgovini

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA :: Štritarjeva ulica št. 5
krasno izbiro svile, volnenega blaga, gradla, sifona, kontenine, cvilha, brisač itd.

❖ Zima, perje in puh vseh vrst vedno v zalogi.

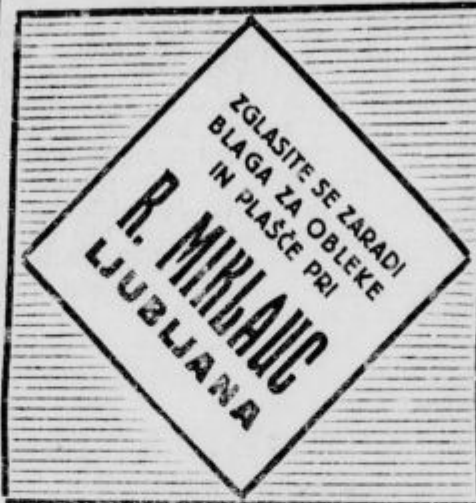
Orient družba z o. z.

Ljubljana
prodejalna: **Dunajska cesta 14**

hiša g. Mathiana
poleg trgovine Schneider & Verovšek

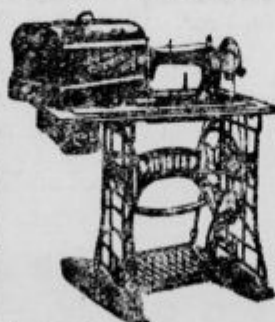
Zaloga raznovrstnih olinatih suhih in umetniških barr, firnet, lakov, steklarskega in mizarkega kleja, pleskarskih, zidarskih ter čopcev za umetnike. Terpentina, karbolina, denat. špirta, prašnega in strojnega olja plova itd.

Tovarna: Slomškova ulica 19

K. Pečenko

trgovina vseh vrst **USNJA** ter čevljarstvih potrebščin na debelo in na drobno **Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 32.**

Najpopolnejši
STOEBER
šivalni stroji

za hišne, krojače in čevljarne ter za vsak dom.

Preden si nabavite stroj, ogledite si to izrednost pri tvečki

L. Baraga,
Ljubljana
Šteuburg ul. 61.
Brezplačno ponk.
15 letno jamstvo.

PREKLIC ŽALITVE.

Podpisani Zavašnik Andrej, posestnik, Senčica 11 pri Medvodah, obžalujem in preklicujem kot neresnično obdolžitev oziroma žalitev Franceta Bradeško, posestnika in mlinarja, Zlebe 1 pri Medvodah, oziroma njegove družine, ter se Francetu Bradeška zahvaljujem, da je odstopil od nadaljnega kazenskega postopanja proti meni. **Ljubljana, 10. januarja 1926.**
ZAVASNIK ANDREJ

Edino najboljši **šivalni stroji in kolesa** za ročino, obrt in industrijo so iz

Jos. Petelinca
Grätzer, Adler
Najnižje cene! Tudi na obrokel **Ljubljana**
blizu Prešernovega spomenika.
Pouk v vozeju brezplačno.
Večletna garancija.

»OBLAČILNICA«

DOBRO BLAGO! **NIZKE CENE!**

manufaktur, trgovina na debelo in drobno **Ljubljana, Miklošičeva cesta 7**

ima najlepšo in največjo izbiro raznega sukna, hlačevine, volnenega blaga za ženske obleke, barhenta, flanele in drugega perilnega blaga

na izredno nizkih cenah.

Naročniki »Domoljuba«, kupujte manufakturno blago le pri »OBLAČILNICI«.

Nova trgovina manufakture, novo blago in nove nizke cene

Josip Šlibar

Ljubljana, Stari trg 21 poleg Zalačnika

Priporoča se **PRVI SLOVENSKI ZAVOD**

Vzajemna zavarovalnica

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA 17

ki je edini te vrste — Podružnice: v **CELJU**, Breg št. 33 — **ZAGREB**, Hacelnova ulica 12 — **SARAJEVO**, Korošičeva ulica 15 in v **SPLITU**, ulica XI. puka.

Zlatnike kupuje in dobro plača **F. CUDEN**, Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Tel. št. 57, 979 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Racun poštnega čekovnega urada za Slovenijo št. 11.145

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Podružnice: **Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Šibenik.** Ekspozitura: **Bled.**

Kapital in rezerve skupno nad Din 15,000.000—, vloge nad Din 250,000.000—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktne zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

❖ **Prodaja srečk Državne razredne loterije.**

Izdajatelj: **Dr. Franze Kulovec.**

Urednik: **Franz Zabret.**

Za Jugoslovansko tiskarno: **Karel Čuč.**